ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ

MINISTRY OF ECONOMY AND FINANCE

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ

លេខ: ០០៤.......សហវ.....

កំណត់បង្ហាញ

នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣

-សូមគោរពសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាទីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត

-សូមគោរពគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

តាងនាមក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ខ្ញុំសូមសំដែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុតជូនចំពោះសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រី នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យដាក់របៀបវារៈស្តីពីសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ជូនគណៈរដ្ឋមន្ត្រីពិនិត្យនិងអនុម័តជាយថាហេតុ នាថ្ងៃនេះ ដើម្បីរាជរដ្ឋាភិបាលអាចបញ្ជូនសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះដល់រដ្ឋសភានៅក្នុងសប្តាហ៍ទី១ នៃខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ តាមការកំណត់នៃមាត្រា៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ ខ្ញុំសូមគោរពសុំការអនុញ្ញាតដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង គណៈរដ្ឋមន្ត្រី ឱទ្ទេសនាមការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ដូចតទៅ៖

I. សេចក្តីផ្តើម

1- សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ នេះ ក៏ដូចជាសេចក្តីព្រាងច្បាប់មុនៗដែរ គឺពិតជាត្រូវបានសម្រេចចេញជាលទ្ធផល ក្រោមការដឹកនាំ ចង្អុលបង្ហាញ និងគាំទ្រជាប្រចាំដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់របស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី ក្នុងឋានៈជាអគ្គមេបញ្ជាការតែមួយនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍហិរញ្ញវត្ថុនិងសេដ្ឋកិច្ចទូទៅ ។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងឋានៈជាសេនាធិការរបស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី បានរៀបចំសេចក្តីព្រាង**ច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣** ដោយគោរពបានទាំងស្រុង ទាំងកាលវសាន ទាំងខ្លឹមសារនៃមាត្រា៣៩ ដែលតម្រូវដោយ**ច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**។ បន្ទាប់ពីធ្វើការបូកសរុប និងធ្វើតុល្យភាពទាំងថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិរួចមក ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានធ្វើការប្រជុំវេគខ្ទប់ជាចុងក្រោយនៅថ្ងៃទី២៧ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២ នូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣នេះ ហើយជាលទ្ធផល ខ្ញុំសូមគោរពរាយការណ៍ជូនសម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី និង គណៈរដ្ឋមន្ត្រីដូចខាងក្រោម៖

ទី១: វិធីដំណើរការនៃការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣៖

- ***ដំណាក់កាលទី១ (មីនា-ឧសភា) គឺការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ដែលជាមូលដ្ឋានចាប់ផ្តើមដ៏សំខាន់សម្រាប់ការកំណត់គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី/យុទ្ធសាស្ត្រ/សកម្មភាពអាទិភាព ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការគណនាតម្រូវការថវិកា។*** ដំណាក់កាលនេះ ត្រូវបានចាប់ផ្តើមពី**ការរៀបចំក្របខំណ្ឌ**

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
St.92, Sangkat Wat Phnom, khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA
ទូរស័ព្ទ : ៨៥៥-២៣-៧២៤ ៦៦៤ ទូរសារ : ៨៥៥-២៣-៤២៧ ៧៩៨
Phone : 855 23 724 664 Fax : 855 23 427 798

ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងខែមីនា ដែល**ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ**នេះ ត្រូវបានទទួលការឯកភាពនិងការផ្តល់គោលការណ៍ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅថ្ងៃទី២៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវបានប្រើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំសារាចរណែនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លេខ ០៣សរណន ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១២ **ស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០១៣** ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ឱ្យគ្រប់ក្រសួង- ស្ថាប័នរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ខ្លួន ហើយបានផ្តល់មកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុធ្វើការបូកសរុបពីថ្ងៃទី១៤ ដល់ ២៨ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១២។

- ***ដំណាក់កាលទី២ (មិថុនា- កញ្ញា) គឺការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់។*** ដំណាក់កាលនេះត្រូវបានផ្តើមចេញពីការរៀបចំសារាចរណែនាំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលេខ ០៦សរណន ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១២ **ស្តីពីការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣** ដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានផ្អែកលើក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ការបូកសរុប និងវាយតម្លៃការអនុវត្តថវិកាពាក់កណ្តាលឆ្នាំ២០១២ ព្រមទាំងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ២០១៣ ដែលបានផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដល់គ្រប់ក្រសួង- ស្ថាប័ន ក្នុងការគ្រោងតម្រូវការថវិកា និងបានផ្ញើមកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ នៅពាក់កណ្តាល ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ ហើយក្រោយពីបានពិនិត្យ និងវាយតម្លៃរួចមកក៏បានប្រជុំចរចាកញ្ចប់ថវិកាជាមួយគ្រប់ក្រសួង- ស្ថាប័ន រហូតដល់ពាក់កណ្តាលខែកញ្ញាឆ្នាំ២០១២។ ឈរលើធាតុចូល និងលទ្ធផលនៃការចរចាទាំងនេះ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុបានធ្វើការបូកសរុប និងធ្វើតុល្យភាព ដើម្បីរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ដែលត្រូវបានបញ្ជូនមកគណៈរដ្ឋមន្ត្រីកាលពីថ្ងៃទី០៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១២។
- ***ឥឡូវនេះយើងកំពុងឈានមកដំណាក់កាលទី៣*** នៃការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ គឺការសុំការអនុម័តពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដើម្បីឱ្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់នេះ នឹងត្រូវបញ្ជូនដល់រដ្ឋសភាក្នុងសប្តាហ៍ទី១ នៃខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ និងដើម្បីឱ្យសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុនេះ អាចត្រូវបានអនុម័តទាន់ពេលវេលាដោយស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិគឺត្រឹមថ្ងៃទី២៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១២។ ***ដូច្នេះ តាមរយៈនៃកិច្ចដំណើរការនេះ បញ្ជាក់ថាសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ គឺជាផលិតផលរួមរបស់គ្រប់ ក្រសួង- ស្ថាប័ន និងត្រូវប្រើរយៈពេល១០ ខែ ក្នុងការរៀបចំ (៧ ខែ) និងអនុម័ត (៣ ខែ) ក្រោមការចង្អុលបង្ហាញគ្រប់ជំហានរបស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី។***

<u>ទី២: អំពីទម្រង់នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣</u> ÷ ច្បាប់នេះរួមមាន ៦ ជំពូក និង ១៨ មាត្រា÷

- ***ជំពូកទី ១ មាន ៦ មាត្រា*** (មាត្រា ១ ដល់ ៦) កំណត់អំពីចំណូល- ចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣ ។
- ***ជំពូកទី ២ មាន ៥ មាត្រា*** (មាត្រា ៧ ដល់ ១១) កំណត់អំពីការខ្ចី និងការធានារបស់រដ្ឋសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣ ។
- ***ជំពូកទី ៣ មាន ២ ផ្នែក និង ៣ មាត្រា*** (មាត្រា ១២ ដល់ ១៤) កំណត់អំពីបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធប្រថាប់ត្រា និងការគ្រប់គ្រងបរធនបាលកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ។

- ***ជំពូកទី ៤ មាន ១ មាត្រា*** (មាត្រា ១៥) ការស្នើសុំធ្វើនិយ័តភាពូបនីយកម្មនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការចំណាយថវិកាបន្ថែមសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១២ ។
- ***ជំពូកទី ៥ មាន ១ មាត្រា*** (មាត្រា ១៦) កំណត់អំពីចំណូល- ចំណាយថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣ ដែលរួមមានថវិការបស់រដ្ឋបាលរាជធានី- ខេត្ត និងថវិការបស់រដ្ឋបាលក្រុង ស្រុក។
- ***ជំពូកទី ៦ ជាអវសានប្បញ្ញត្តិ មាន ២ មាត្រា*** (មាត្រា ១៧ និង ១៨)។

2- ក្នុងឋានៈជាសេនាធិការរបស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលជាអគ្គមេបញ្ជាការតែមួយ និងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ពិតមែនតែទទួលបានការងារងាយស្រួលយ៉ាងនេះ ដូចពោលខាងលើ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវខិតខំអនុវត្តគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលមានចែងទាំងក្នុង**កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដំណាក់កាលទី២** ឯកសារ**យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១១- ២០២០** ឯកសារ**យុទ្ធសាស្ត្រស្តីពីគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈឆ្នាំ២០១១- ២០១៨** ឱ្យស្របតាមមាត្រា ២ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលចែងថា «**ច្បាប់នេះ មានគោលបំណងគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដោយគោរពគោលការណ៍បូរណភាព អាជ្ញាភាព ឯកត្តភាព សមាគតភាព សកលភាព សង្គតិភាព គណនេយ្យភាព តម្លាភាព ស្ថិរភាព ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និង សមិទ្ធកម្ម។ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនេះ គ្របដណ្តប់ទាំងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាតិ ទាំងទំនាក់ទំនងនិងអន្តរសកម្មរវាងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាតិ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈអន្តរជាតិ ហិរញ្ញវត្ថុឯកជនជាតិ និងហិរញ្ញវត្ថុឯកជនអន្តរជាតិ ហើយត្រូវគោរពគោលការណ៍ថវិកា គណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ ភាពផ្សារភ្ជាប់រវាងថវិកានិងគោលនយោបាយ និងគណនេយ្យភាពចំពោះសមិទ្ធកម្ម**»។

3- ក្នុងន័យនេះ ជាក់ស្តែងសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ត្រូវមានកំណើនខាងចំណូលរហូតដល់ ០,៥% នៃផសស និងត្រូវគ្រប់គ្រងឱ្យបាននូវមូលនិធិបរធនបាល (Trust Fund)។ គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយមហិច្ឆតាបង្កើនកំណើនចំណូល ០,៥% នៃផសស នេះ បានបង្កើតជាសម្ពាធកាតព្វកិច្ចលើអគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា និង អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។ អគ្គនាយកដ្ឋានគយនិង រដ្ឋាករកម្ពុជា ត្រូវបានចាប់បង្ខំឱ្យរកចំណូលបានប្រមាណជាង ៦% នៃផសស គឺជាក់ស្តែងលើសការប៉ាន់ប្រមាណចំណូលអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ចំនួន ១៥,៨% ក្នុងពេលមួយដែលកម្ពុជាត្រូវបញ្ចុះពន្ធគយជាមធ្យមភាគពី១៧,៣៣% នៅឆ្នាំ២០០០ មក១១,៨៦% នៅឆ្នាំ២០១២ ក្នុងឋានៈជាសមាជិកអាស៊ាន និងអង្គការគយពិភពលោក ដោយបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់តារាងពន្ធគយថ្មី WCO HS2012 និង AHTN2012 ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ ព្រមទាំងអត្រាពន្ធគយដទៃទៀតដែលត្រូវកាត់បន្ថយជាបណ្តើរៗ ដើម្បីធានាអនុលោមភាពតាមកិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន- ប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធគយ (AFTA-CEPT Scheme) និងតាមកិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTA)។ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណា ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុមានជំនឿលើការដឹកនាំរបស់ឯកឧត្តម **ម៉ែន ស៊ីម៉ន** ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុក ជាអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ដែលកន្លងមកតាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៩ ដោយមានការឧបត្ថម្ភ គាំទ្រដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ផ្ទាល់ និងជាប្រចាំរបស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ជារួមតែងតែសម្រេចបានលទ្ធផលតាមច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំកំណត់ ឬលើសថែមទៀតផង។ មួយវិញទៀត គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយមហិច្ឆតានេះ ក៏ចាប់បង្ខំអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារឱ្យសម្រេចបានចំណូលលើកទី១ នៃប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់

ខ្លួនចំនួនប្រមាណជិត ៥% នៃផសស គឺមានកំណើនប្រមាណ ១៦% លើសការប៉ាន់ប្រមាណការអនុវត្តឆ្នាំ២០១២។ ទោះជាយ៉ាងណា ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុមានជំនឿលើការដឹកនាំរបស់ឯកឧត្តម **គង់ វិបុល** ប្រតិភូរាជរដ្ឋាភិបាលទទួលបន្ទុកជាអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ដែលមិនគ្រាន់តែបន្តប្រពៃណី និងស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់របស់ឯកឧត្តម **ស៊ឹម អៀង** ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែនឹងបន្តបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលពន្ធបន្ថែមទៀត។ ទន្ទឹមនឹងនេះ គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយ មហិច្ឆតានេះ ក៏ត្រូវដាក់វិន័យដល់គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័ន ដែលមានភារកិច្ចប្រមូល និងគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធគ្រប់ប្រភេទឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពនិងសម្រេចបានតាមច្បាប់កំណត់។ លើសពីនេះ ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុជឿជាក់ថាសហសេវិកក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាល នឹងបន្តអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវវិន័យ ១០ ប្រការ ដែលបានដាក់ចេញដោយសម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ វិន័យទាំង ១០ប្រការនេះ គឺជាការសរុបនូវបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈជាធរមាន។

4- ទោះបីជាខិតខំយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏គោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយមហិច្ឆតាបង្កើនកំណើនចំណូល 0,៥% នៃផសស សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៣ នេះ មិនទាន់សម្រេចបាននៅឡើយ។ តាមសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ នេះ កំណើនចំណូលបានតែ 0,៤៨% នៃផសស។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលសំខាន់នោះគឺគោលដៅយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយមហិច្ឆតានេះ បង្កើនបាន និងរក្សាបាននូវចីរភាព និងជវភាព (Dynamique) នៃការខំប្រឹងប្រែងប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋ ដែលធ្លាប់សម្រេចបានជោគជ័យក្នុងបណ្តាឆ្នាំកន្លងទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ លើកលែងតែក្នុងឆ្នាំមានវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ។

5- ក្នុងឋានៈជាសេនាធិការរបស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលជាអគ្គមេបញ្ជាការតែមួយ យើងខ្ញុំជឿជាក់ថា សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣នេះ នឹងធានាបាននូវឋានៈរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ជាប្រទេសដែលកំពុងផ្លាស់ប្តូរពីបរិមាណទៅគុណភាព គឺផ្លាស់ប្តូរពីប្រភេទប្រទេសដែលមានការអភិវឌ្ឍទាបបំផុត (Least Developed Countries-LDC) ហើយឆ្លងកាត់ទៅឋានៈជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប (Low Middle Income Countries-LIC) នៅឆ្នាំ២០១៣។ ក្នុងន័យនេះ តាមចលនការនៃកំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យ និងកាន់តែស៊ីជម្រៅ ក្រោមការដឹកនាំប្រកបដោយបញ្ញាញាណដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ និងប្រាកដនិយមរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា យើងខ្ញុំជឿជាក់ថានៅឆ្នាំ២០៣០ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានឹងឈានដល់ឋានៈ ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមខ្ពស់ (High Middle Income Countries-HIC) ។ ឱ្យតែព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បន្តអភិវឌ្ឍន៍ និងកំណែទម្រង់ ហើយប្រកាន់ ខ្ជាប់នូវទិសស្លោកដ៏ថ្លៃថ្លារបស់សម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលមានប្រសាសន៍ថា ***«កំណែទម្រង់គឺជាការរស់-រស់ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ហើយត្រូវចាត់ទុកថា កំណែទម្រង់គឺជាការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់យើង ដើម្បីបន្តកែលម្អ ពង្រឹង បង្កើន និងពង្រីក សមត្ថភាព លទ្ធភាព និងសក្តានុពលភាពរបស់យើង ក្នុងគោលដៅរក្សាឱ្យបានជាមួយនឹងការវិវត្តនៃសង្គម សេដ្ឋកិច្ច និងនយោបាយនៅក្នុងប្រទេស ក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក»*** នោះនៅឆ្នាំ២០៥០ កម្ពុជានឹងមិនធ្លាក់ក្នុងអន្ទាក់នៃប្រទេសមានចំណូលមធ្យម (Middle Income Countries Trap) ដូចបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ដែលកំពុងជាប់និងរើខ្លួនពីអន្ទាក់នេះ ហើយកម្ពុជានឹងប្រែក្លាយជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ (Developed Countries) មួយក្នុងចំណោមប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ដទៃទៀត។

6- ក្នុងពេលដែលកម្ពុជាកំពុងមានតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការបង្កើនវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត សង្គម និងធនធានមនុស្ស ដើម្បីពង្រឹង និងពង្រីកមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ហានិភ័យនៃវិបត្តិបំណុលនៅអឺរ៉ុប និងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកនៅតែបន្តគំរាមកំហែងមកលើសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ហើយវិបត្តិព្រំដែន និងគ្រោះធម្មជាតិ ក៏បានបន្តបន្ថែមបន្ទុកយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរមកលើថវិកាជាតិ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ដើម្បីបង្កើនការអនុវត្តលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងការធ្វើសមាហរណកម្មទៅក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ក៏ត្រូវការបង់ថ្លៃមួយចំនួនធំផងដែរ តាមរយៈការចំណាយរៀបចំការបោះឆ្នោតជាបន្តបន្ទាប់ព្រឹទ្ធសភា ឃុំ- សង្កាត់ និង រដ្ឋសភានៅក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ខាងមុខនេះ កម្ពុជាក៏ត្រូវបន្តកាត់តម្រឹមអត្រាពន្ធនាំចូលជាបណ្តើរៗ ទៅតាមកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន- ប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធគយ (AFTA-CEPT Scheme) កិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរី (FTA)និងនៃអនុលោមភាពជាសមាជិករបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក (WTO)។ លើសពីនេះទៅទៀត ទោះជាចំណូលពន្ធដារ និង ចំណូលគយនិងរដ្ឋាករនៅមានសក្តានុពលក៏ដោយ ប៉ុន្តែអគ្គនាយកដ្ឋានគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា និង អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារក៏ត្រូវទទួលសម្ពាធបង្ខំឱ្យកៀរគរចំណូលឱ្យបានតាមច្បាប់ និងសារាចរណែនាំ ក្នុងទេសៈកាលៈមួយដែលអត្រាពន្ធគយជាច្រើនរយបន្ទាត់ពន្ធគយត្រូវបាន និងបន្តកាត់បន្ថយ ឬបន្តទម្លាក់មកសូន្យភាគរយ ម្យ៉ាងដើម្បីគាំទ្រសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រទេស ពិសេសវិស័យកសិកម្ម វិស័យអគ្គិសនីជនបទ វិស័យសុខាភិបាល និងការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសឧស្សាហកម្មធុនតូច និងមធ្យម និង ពិសេស ដើម្បីតម្រឹមទៅតាមកាតព្វកិច្ចនៃកិច្ចព្រមព្រៀងដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ ក្នុងឋានៈកម្ពុជាជាសមាជិកនៃសមាគម និងអង្គការទាំងនេះ និងក្នុងទេសៈកាលៈមួយដែលសហគ្រាសដែលត្រូវបង់ពន្ធទើបតែនឹងងើបពីការរងគ្រោះពីការធ្លាក់ចុះនៃសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក ព្រមទាំងការប្រឈមនឹងវប្បធម៌មិនបង់ពន្ធទាប។ ប្រការនេះ បានធ្វើឱ្យឱនភាពថវិកាសរុបរបស់យើងបានកើនឡើងរហូតដល់ជាង៨% នៃផសស ក្នុងរយៈកាល ៣ឆ្នាំជាប់ៗគ្នា (២០០៩- ២០១១) តាំងពីមានវិបត្តិក្នុងឆ្នាំ២០០៩ ដែលឱនភាពថវិកាសរុបនេះជាមធ្យមមានត្រឹមតែប្រមាណ ៣% នៃផសស នៅមុនវិបត្តិ។ ដូច្នេះ ទន្ទឹមនឹងកំណើនសេដ្ឋកិច្ចងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សមករកគោលដៅ៧% ក្នុងឆ្នាំ២០១១- ២០១៣ នេះ ជាមួយនឹងនិន្នាការកំណើនចំណូលត្រឡប់ទៅរកកម្រិតមុនវិបត្តិវិញនោះ រាជរដ្ឋាភិបាលមានគោលដៅកាត់បន្ថយឱនភាពថវិកាសរុបជាបណ្តើរៗទៅរកកម្រិតដែលធានាចីរភាពថវិកាគឺប្រមាណ ៣% នៃផសស ដូចមុនវិបត្តិ និងសន្សំអតិរេកសាច់ប្រាក់ឡើងវិញ ដើម្បីបង្កើនទុនបម្រុងរបស់រដ្ឋ សម្រាប់ត្រៀមទប់ទល់វិបត្តិ និងហានិភ័យដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុ។ ប្រការនេះទាមទារឱ្យបន្តពង្រឹងនិងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងនិងការប្រមូលចំណូល គួបផ្សំនឹងការធ្វើអាទិភាពកម្ម និងវិចារណកម្មចំណាយ ទើបអាចរក្សាបាននូវស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដែលជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់សម្រាប់ការរក្សាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាព និងសម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

II. បរិការណ៍នៃសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣

7- ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ត្រូវបានរៀបចំក្នុងបរិការណ៍ដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានងើបចេញពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកលលោកយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយបាននិងកំពុងបង្ហាញនូវភាពមាំមួនឆ្ពោះទៅរកគោលដៅគោលនយោបាយកំណើនប្រចាំឆ្នាំ៧% របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ទោះជាស្ថិតក្នុងលក្ខណៈផុយស្រួយ និងហានិភ័យខ្ពស់នៅឡើយក៏ដោយ។*** ជាក់ស្តែងការងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័ស

និងរឹងមាំនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្រោយវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក ដែលសម្រេចបាន៦% នៅឆ្នាំ២០១០ និង ៧,១% នៅឆ្នាំ២០១១ ហើយត្រូវបានព្យាករណ៍ថានឹងសម្រេចបានប្រមាណ៧%នៅឆ្នាំ២០១២ នេះ បានធ្វើឱ្យកំណើនសេដ្ឋកិច្ចមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្រោយវិបត្តិ (២០១០-២០១២) សម្រេចបាន៦,៧%។ លទ្ធផលនេះបានមកពីកំណើនមធ្យមប្រចាំឆ្នាំនៃវិស័យកសិកម្មចំនួន៣,៥% វិស័យឧស្សាហកម្មចំនួន១៣,៣% និងវិស័យសេវាកម្មចំនួន៥%។ កំណើននៃវិស័យកសិកម្មភាគច្រើនដោយសារការបន្តកើនឡើងនៃដំណាំស្រូវ កៅស៊ូ និងបណ្ដាដំណាំដែលកំពុងមានសក្ដានុពលនៅលើទីផ្សារដទៃទៀតដូចជាពោត សណ្ដែក និងដំឡូងមីជាដើម។ រីឯកំណើននៃវិស័យឧស្សាហកម្មភាគច្រើនដោយសារការបន្តកើនឡើងនៃផ្នែកវាយនភ័ណ្ឌ ការកែច្នៃ សំណង់ និងអគ្គិសនី។ ដោយឡែកកំណើននៃវិស័យសេវាកម្មគឺភាគច្រើនបានមកពីការបន្តមានកំណើននៃវិស័យទេសចរណ៍ ហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ អចលនវត្ថុ និងពាណិជ្ជកម្ម ព្រមទាំងការដឹកជញ្ជូន និងទូរគមនាគមន៍។ ទោះជាយ៉ាងណា ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចចុងឆ្នាំ២០១២ និងឆ្នាំ២០១៣ ខាងមុខនេះ នឹងនៅតែបន្តមានហានិភ័យខ្ពស់នៅឡើយ ដោយសារស្ថានភាពវិបត្តិបំណុលនៅអឺរ៉ុបនៅតែបន្ត និង ការងើបឡើងវិញដ៏យឺតនៃសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកនៅតែពុំទាន់មានភាពប្រាកដប្រជា ដែលបាននិងកំពុងមិនត្រឹមតែបន្តធ្វើឱ្យមានការថមថយនៃតម្រូវការទីផ្សារសម្រាប់អាស៊ីប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងកំពុងមានសញ្ញាណធ្លាក់ចុះនៃការនាំចេញ និង នាំចូលនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីថែមទៀតផង។ ដូច្នេះ ដោយសារមូលដ្ឋានដ៏តូចចង្អៀតនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងដោយសារការពឹងផ្អែកខ្លាំងលើទីផ្សារខាងក្រៅ ព្រមទាំងភាពមិនទាន់រីកចម្រើននៃទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ និង ធនាគារ ធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាងាយរងគ្រោះនឹងវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកលលោក និង ប្រឈមនឹងការលំបាកក្នុងការពង្រីកមូលដ្ឋាននិងបង្កើនការវិនិយោគ តែក៏ពុំសូវរងនូវផលប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ពីវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកលលោកដែរ។

8- ***ក្នុងទៅរាជរដ្ឋាភិបាលមិនត្រឹមតែរក្សាបាននូវស្ថិរភាពនយោបាយ ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងរក្សាបាននូវអធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី សន្តិសុខ និងសុវត្ថិភាពសង្គម នៅក្នុងពេលនិងក្រោយពេលមានវិបត្តិកលិយុគសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសកលលោក ព្រមទាំងវិបត្តិព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ និងគ្រោះទឹកជំនន់ប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងនាំមកនូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលកម្ពុជាត្រូវបានវាយតម្លៃថាជាប្រទេសទី១៥ លើពិភពលោកដែលសម្រេចបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំចុងក្រោយ ជាប្រទេសទី៥ ក្នុងចំណោមប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលអាចនឹងសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ និង ស្ថិតក្នុង ចំណាត់ថ្នាក់ទី១ នៅអាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិកដែលសម្រេចបាននូវវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរក្នុងការកែលម្អលំហូរទានការផ្នែក សង្គមកិច្ច។*** លទ្ធផលនេះ មិនមែនបានមកដោយចៃដន្យ ឬ ដោយសារតែការហ៊ានបង់ថ្លៃនោះទេ គឺពិតជាបានមកដោយសារការដឹកនាំដ៏ត្រឹមត្រូវប្រកបដោយឆន្ទៈនយោបាយមោះមុត ឈ្លាសវៃ និង ភ្លឺស្វាងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលជាមួយនឹងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ និង សមស្រប ព្រមទាំងមានរចនាសម្ព័ន្ធ និង វិធីសាស្ត្រគ្រប់គ្រងប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និង ប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ជាក់ស្តែង ការអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចដ៏ត្រឹមត្រូវ និង គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដោយប្រយ័ត្នប្រយែងគួបផ្សំនឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុសមស្រប ព្រមទាំងការជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយ និង កម្មវិធីកែទម្រង់សំខាន់ៗ និងចាំបាច់រួមទាំងការដាក់ចេញនូវវិធានការ បទបញ្ជា និង សេចក្តីសម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ ប្រសិទ្ធភាព និង ទាន់ពេលវេលា បានធ្វើឱ្យកម្ពុជាមិនត្រឹមតែអាចចេញផុតពីវិបត្តិយ៉ាងឆាប់រហ័សប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងសម្រេចបាននូវអត្រាកំណើនខ្ពស់ រក្សាបានស្ថិរភាពជាសារវន្តនៃអតិផរណា

និងអត្រាប្តូរប្រាក់ ព្រមទាំងកសាងបាននូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងផ្នែករឹង និង ទន់ ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ពង្រឹង និង ពង្រីកសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច បង្កើនចំណូល និង លើកកម្ពស់សេវាសាធារណៈជូនប្រជាពលរដ្ឋ ហើយសម្រេចបាននូវការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រក្នុងអត្រាជាង១% ក្នុងមួយឆ្នាំស្របតាមគោលដៅនៃ **យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២** ទៀតផង ។ លើសពីនេះទៅទៀត គឺដោយសារការផ្តល់ទំនុកចិត្តនិងជំនឿរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមកលើការដឹកនាំ និង ការគ្រប់គ្រង ព្រមទាំងការប្តេជ្ញាដ៏មោះមុតនិងហ៊ានពុះពារគ្រប់ឧបសគ្គរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការការពារ និង កសាងមាតុភូមិ ការពារផលប្រយោជន៍ប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងគោលដៅឆ្ពោះទៅរកអនាគតមួយដ៏រុងរឿង និងភ្លឺស្វាង ស្របតាមឆន្ទៈ និង បំណងប្រាថ្នារបស់ប្រជាជាតិទាំងមូល ដែលវាក៏ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈលទ្ធផលចុងក្រោយនៃការស្ទង់មតិប្រជាពលរដ្ឋថាប្រជាពលរដ្ឋជាង ៧០ ភាគរយយល់ថារាជរដ្ឋាភិបាលបាន និង កំពុងដើរលើផ្លូវត្រូវ។

៩- ***សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ នេះគឺពិតជាឧបករណ៍គោលនយោបាយដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលបន្តអនុវត្តបញ្ចប់*** **«ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម ២០០៩-២០១៣»** ***និង*** **«យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី ២»** ***សំដៅឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវ «របៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច»*** នៃ ***«កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៤»***។ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ នេះនឹងបន្តបង្កនូវកត្តាជាបុព្វបទទាំងឡាយ សម្រាប់ការឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវគោលនយោបាយជាមូលដ្ឋានគ្រឹះខាងសេដ្ឋកិច្ចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នោះគឺ ***«ការធានាឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាពក្នុងអត្រាប្រមាណ ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ នៅលើមូលដ្ឋានទូលាយជាងមុន និងមានសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងជាងមុននៅក្នុងបរិការណ៍អត្រាអតិផរណាទាបក្នុងកម្រិតតួលេខមួយខ្ទង់*** និង ***«ការធានាសម្រេចឱ្យបាននូវការកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រឱ្យបានលើស១% ក្នុងមួយឆ្នាំនិងការធានាកែលម្អសូចនាករសំខាន់ៗ ក្នុងវិស័យសង្គមកិច្ច ជាពិសេសក្នុងវិស័យអប់រំ សុខាភិបាល និងសមភាពយេនឌ័រ»***។ ជាក់ស្តែង ច្បាប់នេះនឹងអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលបាន (១)បន្តអនុវត្តគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី យុទ្ធសាស្ត្រ និងបណ្តាសកម្មភាពការងារអាទិភាពតាមវិស័យ ពិសេសបន្តជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ ការបន្តកសាងនិងកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ពិសេសហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលត្រូវបានខូចខាតដោយទឹកជំនន់ ការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកផ្នែកឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ និងផ្នែកសេវាកម្មទេសចរណ៍ ព្រមទាំងការបន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន ធនាគារ និងទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ (២)បន្តអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់សំខាន់ៗ និងចាំបាច់ដូចជាកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កម្មវិធីវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី កំណែទម្រង់ច្បាប់និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ កំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អនិងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ (៣)ព្រមទាំងធានាដល់ការរៀបចំបោះឆ្នោតតំណាងរាស្ត្រ ដែលសុទ្ធសឹងតែជាការងារសំខាន់និងចាំបាច់សម្រាប់បន្តពង្រឹងការអនុវត្តលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ រក្សាឱ្យបាននូវស្ថិរភាពនយោបាយ ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រក្សាបាននូវសន្តិភាពនិងសុវត្ថិភាពសង្គម ការពារបាននូវអធិបតេយ្យនិងបូរណភាពទឹកដី ធានាបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់និងប្រកបដោយចីរភាព ព្រមទាំងបង្កើនបាននូវភាពស័ក្តិសិទ្ធិ ប្រសិទ្ធភាព និងគុណភាពសេវា

សាធារណៈ ជូនប្រជាពលរដ្ឋឱ្យបានកាន់តែប្រសើរឡើង ក្នុងគោលដៅសម្រេចឱ្យបាននូវភាពសុខដុមរមនាសង្គម និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

10- ***ឆ្នាំ២០១១ (កំណើន៧,១%) កន្លងទៅគឺជាឆ្នាំដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានបន្តហក់ឡើងបន្ទាប់ពីបានងើបឡើងវិញយ៉ាងឆាប់រហ័សនៅឆ្នាំ២០១០ (កំណើន៦%) ដោយសារការបន្តកើនឡើងនៃផ្នែកឧស្សាហកម្មកាត់ដេរនិងផ្នែកសេវាកម្មទេសចរណ៍ ទោះជាផ្នែកឧស្សាហកម្មសំណង់និងសេវាកម្មអចលនទ្រព្យនៅទ្រឹងក៏ដោយ។ ការអនុវត្តថវិកាឆ្នាំ២០១១ បានកាត់បន្ថយនិនភាពថវិកាសរុប០,៣៣% នៃផសស ប៉ុន្តែនិនភាពថវិកាសរុបនៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ (-៨, ១៦%) ដោយសារកំណើនចំណូលនៅមានកម្រិតទាបជាងមុនវិបត្តិ ហើយថែមទាំងមានតម្រូវការចំណាយលើគ្រោះទឹកជំនន់ថែមទៀត និងចំនាស់ព្រំដែនក៏ពុំទាន់ធូរស្រាលនៅឡើយ។*** បន្ទាប់ពីបានចេញផុតពីវិបត្តិយ៉ាងឆាប់រហ័ស កម្ពុជាសម្រេចបាននូវអត្រាកំណើនខ្ពស់ក្នុងឆ្នាំ២០១១ គឺ៧,១% ធៀបនឹង៦% គ្រោងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១១។ កំណើននេះបានមកដោយសារកំណើនវិស័យកសិកម្មចំនួន៣, ១% វិស័យឧស្សាហកម្មចំនួន១៤,៥% ក្នុងនោះ ផ្នែកវាយនភណ្ឌកើន១៩,៩% និងវិស័យសេវាកម្មចំនួន៥% ក្នុងនោះផ្នែកទេសចរណ៍កើន៦,៦%។ អត្រាអតិផរណាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំមានប្រមាណ៥,៥% និងអត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាពក្នុងរង្វង់៤ ០៧៦រៀល ក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក។ ចំណូលក្នុងប្រទេសបានកើនឡើងត្រឹម៨,៣% ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១០ ហើយអនុវត្តបានទាបជាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១១ ប្រមាណ១,៨% ដោយសារការអនុវត្តបានទាបនៃចំណូលពន្ធដារ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ។ ទោះជាមានការថយចុះនៃចំណាយសរុបថវិការដ្ឋប្រមាណ០,៦១% នៃផសស ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១០ ប៉ុន្តែចំណាយនេះនៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ដោយសារតែមានតម្រូវការចំណាយសម្រាប់សង្គ្រោះ និងស្តារហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលរងគ្រោះដោយទឹកជំនន់ បន្ថែមលើចំណាយការពារអធិបតេយ្យដែលត្រូវបន្ត។ ទោះជាយ៉ាងណា ចំណាយទាំងនេះ គឺសុទ្ធសឹងជាចំណាយដែលមានសារៈសំខាន់ និងចាំបាច់ ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលពិតជាបានរក្សាយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវវិន័យថវិកា ដោយត្បិតត្បៀតចំណាយចរន្តដើម្បីរក្សាអតិរេកចរន្តសម្រាប់ការវិនិយោគសាធារណៈ និងខិតខំកៀរគរហិរញ្ញប្បទានឥតសំណង និង ប្រាក់សម្បទាន ក្នុងគោលដៅទាញយកឱកាសដែលកម្ពុជានៅស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃប្រទេសដែលអាចទទួលហិរញ្ញប្បទានឥតសំណងនិងកម្ចីសម្បទាន ព្រមទាំងរក្សានូវប្រសិទ្ធភាពវិនិយោគ និងធានាបានការគ្រប់គ្រងបំណុលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។

11- ***កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០១២ ត្រូវបានព្យាករណ៍ថាអាចនឹងសម្រេចបាន៧% ទោះជាស្ថានភាពវិបត្តិបំណុលនៅអឺរ៉ុប និងភាពមិនប្រាកដប្រជានៃការងើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិកនៅតែបន្តគំរាមកំហែងដល់ទីផ្សារសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ពិសេសទីផ្សារវាយនភ័ណ្ឌ និងទេសចរណ៍ ព្រមទាំងការធ្លាក់ចុះថ្លៃកសិផលនាំចេញមួយចំនួនក៏ដោយ។ ជារួមការអនុវត្តថវិកាឆ្នាំ២០១២ នឹងមានលក្ខណៈល្អប្រសើរជាងឆ្នាំ២០១១ ដែលតាមការព្យាករនិនភាពថវិកាសរុបនឹងធ្លាក់មកនៅត្រឹម-៥,៧៩% នៃផសស ធៀបនឹង-៨,១៦% នៅឆ្នាំ២០១១ ដោយសារការត្បិតត្បៀតចំណាយចរន្ត និងកំណើនចំណូលក្នុងស្រុកដែលធ្វើឱ្យអតិរេកចរន្តមានកំណើន០,៥៥% នៃផសស។*** តាមការព្យាករចុងក្រោយ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០១២ អាចនឹងសម្រេចបានខ្ពស់ជាង៦,៥% ដែលបានគ្រោងនៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១២ ដោយសារតែផ្នែកឧស្សាហកម្មកាត់ដេរនិងផ្នែកសេវាកម្មទេសចរណ៍បាន និងកំពុងបន្តកើនឡើងគួរឱ្យកត់សម្គាល់។ តាមការគណនា វិស័យ

កសិកម្មនឹងមានកំណើន២,៤% ឧស្សាហកម្មនឹងមានកំណើន១១,៨% ក្នុងនោះផ្នែកវាយនភ័ណ្ឌនឹងកើន ១៤,៥% និងវិស័យសេវាកម្មនឹងមានកំណើន៦,៨% ដែលក្នុងនោះ ផ្នែកសេវាកម្មទេសចរណ៍នឹងកើនប្រមាណ ៧%។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តខិតខំជំរុញបន្ថែមទៀត លើការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ ទេសចរណ៍ សកម្មភាពសំណង់ និងសេវាកម្ម ដើម្បីជំរុញកំណើន ពិសេសការបន្តធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការជំរុញវិស័យកសិកម្ម កសិ-ឧស្សាហកម្ម ព្រមទាំងការពង្រឹងនិងពង្រីក ការកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ពិសេសប្រព័ន្ធស្រោចស្រព។ លើសពីនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ ម៉ឺងម៉ាត់ និងប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ គួបផ្សំជាមួយនឹងការជំរុញការកែលម្អការពង្រឹងការប្រមូលនិងការគ្រប់គ្រងចំណូល ការកែលម្អ និង ការពង្រឹងការអនុវត្តនិងការគ្រប់គ្រងចំណាយ ក្រោមកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងការធ្វើវិចារណកម្មចំណាយសមស្រប ដើម្បីធានាឱ្យការអនុវត្តថវិកាឆ្នាំ២០១២ សម្រេចបានលទ្ធផលល្អ។ តាមការគណនា ចំណូលក្នុងស្រុកថវិការដ្ឋសរុបអាចនឹងសម្រេចបានលើសច្បាប់ប្រមាណ៣,២% ស្មើនឹង ១៣,៨៥% នៃផសស ដែលក្នុងនោះចំណូលសារពើពន្ធថវិការដ្ឋនឹងសម្រេចបានលើសច្បាប់ប្រមាណ ១% ស្មើនឹង ១១,៥៨% នៃផសស (ក្នុងនោះចំណូលគយនិងរដ្ឋាករស្មើនឹង៦,១១% និង ចំណូលពន្ធដារស្មើនឹង ៤,៥៨%) ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធនឹងសម្រេចបានលើសច្បាប់ប្រមាណ១៣,៥% ស្មើនឹង២,០៦% នៃផសស។ ដោយឡែក ចំណាយថវិការដ្ឋសរុបអាចនឹងអនុវត្តលើសច្បាប់ប្រមាណ១,៦% ស្មើនឹង ១៩,៦៤% នៃផសស តែថយចុះ១,៣៨% នៃផសស ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១ ដែលក្នុងនោះចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋសរុបនឹងអនុវត្តលើសច្បាប់ប្រមាណ២,៧% ស្មើនឹង១១,៧៧% នៃផសស គឺកើនឡើង០,៣៩% នៃផសស ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១ និង ចំណាយមូលធនថវិការដ្ឋសរុបនឹងសម្រេចបានតាមច្បាប់គឺស្មើនឹង៧,៨៧% នៃផសស គឺថយចុះ១,៧៧% នៃផសស ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១ ដែលក្នុងនោះហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស សរុបស្មើនឹង២,៩០% នៃផសស គឺថយចុះ ០,២០% នៃផសស ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១ និងហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេសស្មើនឹង៤,៩៨% នៃផសស គឺថយចុះ១,៥៥% នៃផសស ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១។ ការអនុវត្តចំណូល-ចំណាយនេះអាចនឹងធ្វើឱ្យមានអតិរេកចរន្តប្រមាណ១,៨៨% នៃផសស និង ឱនភាពថវិកាសរុបប្រមាណ-៥,៧៩% នៃផសស គឺថយចុះ ២,៣៧% នៃផសស ធៀបនឹងការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១។

III. ក្របខ័ណ្ឌថវិកាជាតិឆ្នាំ២០១៣

៣-១. ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០១៣

12- *ការរៀបចំថវិកាឆ្នាំ២០១៣ គឺពិតជាស្ថិតក្នុងបរិកាណ៍ដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានងើបចេញពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកលលោកយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយបាននិងកំពុងបង្ហាញនូវភាពមាំមួនឆ្ពោះទៅរកគោលដៅគោលនយោបាយកំណើនប្រចាំឆ្នាំ៧% របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ប៉ុន្តែស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាស្ថិតក្នុងលក្ខណៈផុយស្រួយនិងមានហានិភ័យខ្ពស់នៅឡើយ ដែលទាមទារឱ្យមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់។ ទោះជាយ៉ាងណាក្នុងរយៈពេលមធ្យម (២០១៣- ២០១៨) កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅតែអាចនឹងសម្រេចបានក្នុងកម្រិត៧% តាមគោលដៅចក្ខុវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។* ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ពិសេសផ្អែកលើលទ្ធផលនៃការអនុវត្តឆ្នាំ២០១១ និងការគណនាសម្រាប់ឆ្នាំ២០១២

ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៣ ត្រូវបានកំណត់ជាសូចនាករសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម៖

- កំណើនសេដ្ឋកិច្ចតាមថ្លៃថេរនឹងសម្រេចបានប្រមាណ៧% ដែលធ្វើឱ្យផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប (ផសស) គិតជាទឹកប្រាក់តាមថ្លៃបច្ចុប្បន្នមានចំនួន៦៣ ២៨០ ០០០ លានរៀល ដែលត្រូវជាប្រមាណ ១៥ ៦១៥ លានដុល្លារអាមេរិក។ ដូច្នេះ នៅឆ្នាំ២០១៣ ផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់មនុស្សម្នាក់អាចនឹងឡើងលើសពី ១ ០០០ ដុល្លារអាមេរិក ហើយកម្ពុជានឹងចេញផុតពីប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍទាប ក្លាយទៅជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។
- អតិផរណានឹងរក្សាឱ្យស្ថិតក្នុងរង្វង់៥% ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវអនុវត្តគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុសមស្របនិងប្រុងប្រយ័ត្ន។
- អត្រាប្តូរប្រាក់រៀល- ដុល្លារអាមេរិកនឹងរក្សាឱ្យស្ថិតក្នុងរង្វង់៤ ០៥០ រៀល ក្នុង១ ដុល្លារអាមេរិក។
- និនភាពពាណិជ្ជកម្មនឹងថយចុះពី- ៩,១% នៃផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១២ មក- ៨,៣% នៃផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ដោយសារកំណើននៃការនាំចេញខ្ពស់ជាងកំណើននៃការនាំចូល ដែលធ្វើឱ្យកម្ពុជាឈានទៅរក្សាបាននូវតុល្យភាពនៃជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្មក្នុងកម្រិតសមស្រប។
- និនភាពថវិកាសរុបនឹងថយចុះពី- ៥,៧៩% នៃផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១២ មក- ៥,៦០% នៃផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១៣ និងអនុវត្តគោលនយោបាយកាត់បន្ថយនិនភាពថវិកាសរុបជាបណ្តើរៗ ទៅរកកម្រិតដែលមាននិរភាពថវិកាគឺ- ៣% នៃផសស និងសន្សំអតិរេកសាច់ប្រាក់ឡើងវិញដូចមុនវិបត្តិឆ្នាំ២០០៩ ដើម្បីបង្កើនទុនបម្រុងរបស់រដ្ឋ សម្រាប់ត្រៀមទប់ទល់វិបត្តិនិងហានិភ័យដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុ។

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ មានភារកិច្ចសហការជាមួយនឹងធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា ក្រសួងផែនការ និង ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដើម្បីតាមដានជាប្រចាំ និងវាយតម្លៃឡើងវិញលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា នៅក្នុងបរិការណ៍នៃការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ នាពាក់កណ្តាលឆ្នាំ២០១៣។

៣- ២. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ២០១៣

13- ***ផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃ* យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២ និង ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម២០០៩- ២០១៣ *ជាពិសេស ដើម្បីបម្រើឱ្យការអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច គោលនយោបាយអាទិភាពតាមវិស័យ និងផែនការសកម្មភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការសម្រេចឱ្យបានតាមគោលដៅនៃ «របៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម- សេដ្ឋកិច្ច» នៃ«កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៤» ថវិកាឆ្នាំ២០១៣ មានគោលដៅសំខាន់ៗ ដូចតទៅ៖***

- បន្តអនុវត្តគោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី យុទ្ធសាស្ត្រ និងបណ្តាសកម្មភាពការងារអាទិភាពតាមវិស័យ ពិសេសបន្តជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ ព្រមជាមួយនឹងកសិផលផងទៀតដូចជាកៅស៊ូ និង ដំឡូងមី បន្តកសាងនិងកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ពិសេសហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តដែលបានខូចខាតដោយទឹកជំនន់ បន្តពង្រឹងនិងពង្រីកផ្នែកឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ និង ផ្នែកសេវាកម្មទេសចរណ៍ ព្រមទាំងបន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន ធនាគារ និង ទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ។

- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចគាំទ្រកំណើន និងកម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈរំកិល ៣ ឆ្នាំ២០១៣-២០១៥ ដើម្បីរក្សាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងជំរុញកំណើនប្រកបដោយចីរភាព។

- បន្តផ្តល់អាទិភាពដល់ការបង្កើន និង លើកកម្ពស់គុណភាពសេវាកម្មនៅក្នុងវិស័យសង្គមកិច្ច ជាពិសេស វិស័យអប់រំ សុខាភិបាល ការកសាងធនធានមនុស្ស និងសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម រួមទាំងការបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចដល់គ្រួសារអតីតកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងការបន្តជំរុញការអនុវត្តសកម្មភាពថ្មីលើគោលនយោបាយចាស់នៃកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី។

- ធានាដល់ការរៀបចំការបោះឆ្នោតតំណាងរាស្ត្រ និង ការបន្តជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ដើម្បីបន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និងនីតិរដ្ឋនៅកម្ពុជា។

- ធានាបម្រើឱ្យការបន្តសកម្មភាពកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលើគ្រប់ផ្នែក រួមមាន កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់ច្បាប់និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី កំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ដើម្បីបន្តពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អ និងការបង្កើនស័ក្តិសិទ្ធិភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ។

៣-៣. គម្រោងចំណូល-ចំណាយថវិការដ្ឋឆ្នាំ២០១៣

៣-៣-១. គម្រោងចំណូលថវិកាថ្នាក់ជាតិ

14- ថវិកាឆ្នាំ២០១៣ មានគោលដៅបង្កើនចំណូលក្នុងស្រុកថវិកាថ្នាក់ជាតិឱ្យស្មើនឹង១៣,៥៣% នៃផសស គឺស្មើនឹង៨ ៥៥៥ ៧៧៨ លានរៀល ដែលមានកំណើន១៥,៩% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង១២,២% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២។ តាមគោលដៅនេះ÷

– <u>**ចំណូលចរន្តសរុប**</u> ត្រូវសម្រេចឱ្យបានចំនួន៨ ៤៧៣ ៧៧៨ លានរៀល គឺមានកំណើន១៦,១% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង១២,៩% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា១៣,៤០% នៃផសស ដែលក្នុងនោះ÷

- ***ចំណូលសារពើពន្ធ*** ត្រូវសម្រេចឱ្យបានចំនួន៧ ៣២១ ១១៤ លានរៀល គឺមានកំណើន១៦,៦% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង១៥,៤% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា១១,៥៨% នៃផសស ដែលក្នុងនោះ÷

    - *ចំណូលគយ និងរដ្ឋាករ* ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤ ០៦៥ ០០០ លានរៀល គឺមានកំណើន ១៨,១% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង១៥,៨% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ៦,៤៣% នៃផសស ។

    - *ចំណូលពន្ធដារ* ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៣ ០៥២ ៥៨១ លានរៀល គឺមានកំណើន ១៦% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ក៏ដូចជាធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ៤,៨៣% នៃផសស ។

- ***ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ១៥២ ៦៦៤ លានរៀល គឺមានកំណើន ១៣% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និងថយចុះ ០,៧% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ១,៨២% នៃផសស ។

- **ចំណូលមូលធនសរុប** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៣ ៤៥០ ០២១ លានរៀល គឺថយចុះ ០,៣% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និងកើនឡើង ៤% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ៥,៤៦% នៃផសស ដែលក្នុងនោះ ÷

- ***ចំណូលមូលធនក្នុងប្រទេស*** ត្រូវសម្រេចឱ្យបានចំនួន ៨២ ០០០ លានរៀល គឺមានកំណើន ២,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និងថយចុះ ៣១,៤% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ០,១៣% នៃផសស។

- ***ចំណូលមូលធនក្រៅប្រទេស*** ត្រូវសម្រេចឱ្យបានចំនួន ៣ ៣៦៨ ០២១ លានរៀល គឺថយចុះ ០,៤% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និងមានកំណើន៥,៤% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ស្មើនឹង ៥,៣៣% នៃផសស ។ ក្នុងនោះ÷

  - *ចំណូលពីហិរញ្ញប្បទានបរទេសសម្រាប់ទ្រទ្រង់ថវិកា* ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ២២២ ០២១ លានរៀល គឺថយចុះ ៥៧,៣% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង៣៤% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា០,៣៥% នៃផសស ។
  - *ចំណូលពីហិរញ្ញប្បទានបរទេសសម្រាប់គម្រោងវិនិយោគ* ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៣ ១៤៦ ០០០ លានរៀល គឺមានកំណើន ១០% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ៤,៩៧% នៃផសស ។

៣-៣-២. គម្រោងចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិ

ក. ចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ

15- ថវិកាថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០១៣ មានទិសដៅជាយុទ្ធសាស្ត្រកំណត់ចំណាយចរន្តឱ្យស្ថិតក្នុងកម្រិតនៃធនធានដែលមានគឺមានចំនួន ៧ ២១២ ៥៧៣ លានរៀល គឺមានកំណើន ១៣,៩% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង ១០,៨% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ១១,៤១% នៃផសស។

ក.១- ការបែងចែកចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិតាមវិស័យ

- ថវិកាចរន្តថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០១៣ ត្រូវបានបែងចែកទៅតាមវិស័យដូចតទៅ ÷

- ***វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ១០០ ០៨៩ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ១៥,៣% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ មានកំណើន ១៥% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និងថយចុះ ១១,៩% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ១,៧៤% នៃផសស ។

- ***វិស័យការពារជាតិនិងសន្តិសុខ*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ៦០០ ៦៤០ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ២២,២% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ មានកំណើន ១៤,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង ៩,៥% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ២,៥៣% នៃផសស ។

- ***វិស័យសង្គមកិច្ច*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ២ ៧៤៦ ៥៤០ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ៣៨,១% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ មានកំណើន ១២,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង ១៣% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ៤,៣៤% នៃផសស ។ ក្នុងនោះ÷

- ក្រសួងសុខាភិបាល ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៩០១ ៥០១ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ១២,៥% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងមានកំណើន ១៣,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១២ ត្រូវជា ១,៤៣% នៃផសស។

- ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ១១៩ ៥៦៦ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ១៥,៥% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងមានកំណើន ១១,១% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ១,៧៧% នៃផសស។

- ***វិស័យសេដ្ឋកិច្ច*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៥៩៣ ៨៧៨ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ៨,២% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងមានការកើនឡើង ១០% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ និង ៧,៧% ធៀបនឹងការប៉ាន់ស្មានអនុវត្តឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,៩៤% នៃផសស។ ក្នុងនោះ÷

  - ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១២១ ១៩១ លានរៀល មានសមាមាត្រ ១,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងមានកំណើន ១០,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ត្រូវជា ០,១៩% នៃផសស។

  - ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១០៩ ២៨៣ លានរៀល មានសមាមាត្រ ១,៥% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងមានកំណើន ១៤% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១២ ត្រូវជា ០,១៧% នៃផសស ។

  - ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៥៧ ៩២៣ លានរៀល មានសមាមាត្រ ០,៨% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និងមានកំណើន ១២,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១២ ត្រូវជា ០,០៩% នៃផសស ។

ក.២- ការបែងចែកចំណាយចរន្តនៃថវិកាថ្នាក់ជាតិតាមជំពូក

16- ថវិកាចរន្តថ្នាក់ជាតិឆ្នាំ២០១៣ ត្រូវបានបែងចែកតាមជំពូកសំខាន់ៗ ដូចតទៅ÷

- ***ជំពូក ៦០ ការទិញ*** គឺការទិញសំភារៈសម្រាប់ការងារថែទាំទាំងឡាយ ដែលធ្វើដោយរដ្ឋ សំភារៈផ្គត់ផ្គង់រដ្ឋបាល ស្បៀងអាហារ ការតុបតែង និងចំណាយលើការប្រើប្រាស់ថាមពល និងទឹក ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ១៤៩ ៨៩៩ លានរៀល មានសមាមាត្រ ១៥,៩% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ គឺមានកំណើន ១៥,២% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយស្មើនឹង ១,៨២% នៃផសស ។

- ***ជំពូក ៦១ សេវាខាងក្រៅ*** គឺចំណាយលើសេវាខាងក្រៅ ដែលផ្តល់ដោយសហគ្រាស ឬក្រុមហ៊ុនឯកជនជារូបវន្តបុគ្គល និងនីតិបុគ្គល ដូចជាការជួលមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ថ្លៃឈ្នួលនិងបន្ទុក (អសង្ហារិម) សោហ៊ុយបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិកក្នុង និងក្រៅប្រទេស ការថែទាំ និងជួសជុល។ល។ ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៣៩៣ ៥៣៥ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៥,៥% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ គឺមានកំណើន ៦,១% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយស្មើនឹង ០,៦២% នៃផសស ។

- ***ជំពូក ៦២ សេវាខាងក្រៅផ្សេងៗ*** គឺចំណាយលើសេវាពីខាងក្រៅផ្សេងៗទៀត ក្រៅពីជំពូក ៦១ ដូចជា ទំនាក់ទំនងសាធារណៈ និងផ្សព្វផ្សាយ សោហ៊ុយទទួលភ្ញៀវបរទេស បេសកកម្ម ប្រជុំ សិក្ខាសាលា ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤២១ ៥៧៣ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៥,៨% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ គឺមានកំណើន ៤% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយស្មើនឹង ០,៦៧% នៃផសស ។

- ***ជំពូក ៦៤*** ***<u>បន្ទុកបុគ្គលិក</u>*** គឺចំណាយលើបន្ទុកបុគ្គលិក ដូចជា បៀវត្សមូលដ្ឋាន ប្រាក់បំណាច់មុខងារ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភនិវត្តជន លាភការ រង្វាន់ផ្សេងៗ និងប្រាក់វិភាជន៍សង្គម សម្រាប់អំណាចសាធារណៈ បុគ្គលិកក្របខ័ណ្ឌអចិន្ត្រៃយ៍ បុគ្គលិកជាប់កិច្ចសន្យា និងបុគ្គលិកអណ្តែត ដែលមានទិដ្ឋាការពីរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៣ ០២៩ ១៨៧ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៤២% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិគឺមានកំណើន ១៣,៣% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយស្មើនឹង ៤,៧៩% នៃផសស។ ក្នុងនោះ បានគ្រោងដំឡើងប្រាក់បៀវត្សមូលដ្ឋានចំនួន២០% បានគ្រោងសម្រាប់ការជ្រើសរើសមន្ត្រីថ្មី ទាំងបុគ្គលិកក្របខ័ណ្ឌអចិន្ត្រៃយ៍ បុគ្គលិកជាប់កិច្ចសន្យា និងបុគ្គលិកអណ្តែត ដែលបានកំណត់ដោយរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ និងក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល។
- ***ជំពូក ៦៥*** ***<u>ឧបត្ថម្ភធន និង ជំនួយសង្គម</u>*** គឺជាចំណាយសម្រាប់ឧបត្ថម្ភធនដល់រដ្ឋបាលដែនដី អង្គការសាធារណៈ គ្រឹះស្ថានសាធារណៈមានលក្ខណៈរដ្ឋបាល សហគ្រាសសាធារណៈ និងអង្គភាព ដែលមានលក្ខណៈសង្គម និងវប្បធម៌ បដិភាគរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តគម្រោង វិភាគទានរបស់រដ្ឋាភិបាលដល់អង្គការអន្តរជាតិនានា ជំនួយ និងប្រាក់វិភាជន៍សង្គម ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ៣៩៣ ៥៣៦ លានរៀល មានសមាមាត្រ ១៩,៣% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ គឺមានកំណើន ១១,៣% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១២ ហើយស្មើនឹង ២,២០% នៃផសស ។ ក្នុងនោះ÷
    - អន្តរាគមន៍វិស័យសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងអន្តរជាតិ ចំនួន ៩៣០ ៤៤៣ លានរៀល ។
    - ឧបត្ថម្ភថវិការាជធានី ខេត្តចំនួន ៧០ ២៧០ លានរៀល ។
    - ឧបត្ថម្ភមូលនិធិក្រុង ស្រុកចំនួន ៥៨ ៤០៥ លានរៀល ។
    - ឧបត្ថម្ភមូលនិធិឃុំ សង្កាត់ចំនួន ២០៤ ៤១៨ លានរៀល ។
    - ចំណាយចរន្តក្នុងការអនុវត្តគម្រោងចំនួន ១៣០ ០០០ លានរៀល ។
- ***ថវិកាកម្មវិធី*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤០១ ៩៩៤ លានរៀល គឺមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៥,៦% នៃចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិ និង ១៥,៩% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីទាំង ៨ ហើយមានកំណើន ៩,៧% ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១២។ ថវិកាកម្មវិធីនេះ គឺជាការរៀបចំថវិកាដោយផ្អែកលើកម្មវិធីជាមូលដ្ឋាន និងមានការកំណត់ជាមុននូវលទ្ធផលរំពឹងទុក ដែលត្រូវវាស់ដោយលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ (outputs) លទ្ធផលចុងក្រោយ (outcomes) និងសូចនាករ (indicators) ច្បាស់លាស់ទៅតាមកម្មវិធី (program) អនុកម្មវិធី (sub-program) និងចង្កោមសកម្មភាព (activities)។ ការសាកល្បងអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីឆ្នាំ២០១៣ ខាងមុខនេះ នឹងនៅរក្សាត្រឹមក្រសួងចំនួន ៨ ដដែលគឺ÷
    - ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គ្រោងចំនួន ១៥៣ ២៣៩ លានរៀល ដែលមានសមាមាត្រ ១៣,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីអាទិភាពចំនួន ៥ គឺ (១) ការអភិវឌ្ឍអប់រំចំណេះទូទៅ និងក្រៅប្រព័ន្ធ (២) ការអភិវឌ្ឍ និងការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេសឧត្តមសិក្សា និងស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ (៣) ការអភិវឌ្ឍវិស័យអប់រំកាយ និងកីឡា (៤) ការអភិវឌ្ឍយុវជន និង (៥) ការគាំទ្រការគ្រប់គ្រងសេវាអប់រំ និងអភិបាលកិច្ចល្អ ។
    - ក្រសួងសុខាភិបាល គ្រោងចំនួន ៥៩ ៧៨៤ លានរៀល ដែលមានសមាមាត្រ ៦,៦% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីអាទិភាពចំនួន ៤ គឺ (១) សុខភាព

បន្តពូជមាតា ទារក និងកុមារ (២) ការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺឆ្លង (៣) ការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺមិនឆ្លង និងបញ្ហាសុខភាពសាធារណៈដទៃទៀត និង (៤) ការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុខាភិបាល ។

- ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គ្រោងចំនួន ២១ ៩៥៧ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ១៨,១% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះ គឺសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីសកម្មភាពជាអាទិភាពចំនួន ៥ គឺ (១)ការលើកកម្ពស់ផលិតភាព និងពិពិធកម្មកសិកម្ម (២) ការពង្រីកលទ្ធភាពចូលទីផ្សារនៃផលិតផលកសិកម្ម (៣)ការពង្រឹងស្ថាប័ន ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស (៤)ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលប្រកបដោយនិរន្តរភាព និង(៥) ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងធនធាន ព្រៃឈើនិងសត្វព្រៃប្រកបដោយនិរន្តរភាព។
- ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ គ្រោងចំនួន ៦៨ ៧២៩ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ៦១% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះគឺសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីសកម្មភាពអាទិភាពចំនួន ៣ គឺ (១)ការកសាងនិងលើកកម្ពស់សមត្ថភាពស្ថាប័ន (២)ការស្តារ កសាង និងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ និង (៣)ការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋជនបទ ។
- ក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ គ្រោងចំនួន ៤៨ ៤០០ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៦០,៥% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះ គឺសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីអាទិភាពចំនួន ៤ គឺ (១)ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងដី (២)ការពង្រឹងការរៀបចំដែនដី និងបែងចែកដីក្នុងគោលដៅសម្បទានសង្គមកិច្ច (៣)ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិស័យសំណង់ (៤)ការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងស្ថិតិលើវិស័យដីធ្លី និងសំណង់។
- ក្រសួងយុត្តិធម៌ គ្រោងចំនួន ១១ ៥០៣ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ២២,៤% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះ គឺសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីជាអាទិភាព ៣ គឺ (១) ការអភិវឌ្ឍច្បាប់ (២) ការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពការដោះស្រាយរឿងក្តី (៣) ការលើកកម្ពស់សមត្ថភាពគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន។
- ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គ្រោង ៣៥ ២២១ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ៣២,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះ គឺសម្រាប់អនុវត្តកម្មវិធីអាទិភាព ២ គឺ (១)ការអភិវឌ្ឍការអប់រំ បណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈប្រកបដោយគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព សមធម៌ និងឆ្លើយតបតម្រូវការសេដ្ឋកិច្ច (២) ការលើកកម្ពស់ការផ្តល់សេវាការងារ និងព័ត៌មានទីផ្សារការងារនៅកម្ពុជាប្រកបដោយគុណភាព និង ប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈទីភ្នាក់ងារជាតិមុខរបរ និងការងារនៃគណៈកម្មាធិការជាតិបណ្តុះបណ្តាល។
- ក្រសួងកិច្ចការនារី គ្រោងចំនួន ៥ ១៦១ លានរៀល មានសមាមាត្រស្មើនឹង ១៦,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិការបស់ក្រសួង។ ថវិកានេះសម្រាប់ដំណើរការកម្មវិធីអាទិភាព ៤ គឺ (១)ការកែប្រែស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសង្គមរបស់ស្ត្រី (២)កិច្ចការពារផ្លូវច្បាប់ចំពោះស្ត្រីនិងកុមារ (៣)ការបញ្ជ្រាបយេនឌ័រក្នុងគោលនយោបាយជាតិ និងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និង (៤)ការអភិវឌ្ឍស្ថាប័ន និងវិមជ្ឈការ ។

ខ- គម្រោងចំណាយមូលធនឆ្នាំ២០១៣

17- គម្រោងចំណាយមូលធនឆ្នាំ២០១៣ ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤ ៨៤២ ៥០០ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៤០,៤% នៃចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិសរុប និងកើនឡើង ១០% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ៧,៧២% នៃផសស។ គម្រោងចំណាយមូលធននេះ ត្រូវបានបែងចែកដូចខាងក្រោម៖

- គម្រោងវិនិយោគសាធារណៈដោយហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១ ៤៥៦ ៥០០ លានរៀល កើនឡើង ៩,៧% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ២,៣០% នៃផសស។ គម្រោងវិនិយោគនេះត្រូវបានបែងចែកជា៖
  - គម្រោងវិនិយោគផ្ទាល់ចំនួន ៩៥១ ៥០០ លានរៀល ដែលក្នុងនោះ បែងចែកជូន (១) ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទចំនួន ១០០ ០០០ លានរៀល (២) ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូនចំនួន ២០៥ ០០០ លានរៀល (៣) ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយមចំនួន ១០០ ០០០ លានរៀល (៤) ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ចំនួន ២០ ០០០ លានរៀល និង (៥) ផ្តល់កម្ចីដល់អគ្គិសនីកម្ពុជាចំនួន ១២៧ ៥០០ លានរៀល ។
  - ថវិកាបដិភាគចំនួន ២២០ ០០០ លានរៀល ។
  - គម្រោងមូលនិធិក្រៅប្រទេសសម្រាប់ទ្រទ្រង់ថវិកាចំនួន ២៨៥ ០០០ លានរៀល ។
- គម្រោងវិនិយោគសាធារណៈដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស ដែលមិនឆ្លងកាត់គនាគារជាតិ ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៣ ១៤៦ ០០០ លានរៀល មានកំណើន ១០% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយស្មើនឹង ៤,៩៧% នៃផសស ។
- គ្រោងចំណាយលើការទូទាត់ប្រាក់កម្ចីចំនួន ២៨០ ០០០ លានរៀល មានកំណើន ១២% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ស្មើនឹង ០,៤៤% នៃផសស សម្រាប់រំលស់បំណុលក្រៅប្រទេស។

៣-៣-៣. គម្រោងចំណូល-ចំណាយថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិឆ្នាំ២០១៣

គម្រោងនេះ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយឈរលើច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ និងច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ព្រមទាំងរាល់ក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិដែលមានជាធរមាន។

18- គម្រោងចំណូល- ចំណាយថវិការាជធានី- ខេត្ត ឆ្នាំ ២០១៣ ត្រូវបានគ្រោងដូចខាងក្រោម៖

- ***ចំណូលចរន្តថវិការាជធានី- ខេត្ត ក្រុង- ស្រុក*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤៣១ ៩៣៥ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៤,៩% នៃចំណូលចរន្តថវិការដ្ឋ មានកំណើន ៣០% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,៦៨% នៃផសស។ ក្នុងនោះរួបមាន៖
  - ចំណូលសារពើពន្ធត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤០៨ ៧២៧ លានរៀល កើន ៣១,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,៦៥% នៃផសស ។
  - ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធត្រូវបានគ្រោងចំនួន ២៣ ២០៨ លានរៀល កើន ៥,៧% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,០៤% នៃផសស។
- ***ចំណាយថវិការាជធានី- ខេត្ត ក្រុង- ស្រុក*** ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៥៦០ ៦១០ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៤,៦% នៃចំណាយថវិការដ្ឋសរុប មានកំណើន ៣១% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,៨៩% នៃផសស។ ក្នុងនោះ៖

- ចំណាយចរន្តថវិការាជធានី-ខេត្ត ត្រូវបានគ្រោងចំនួន ៤៤៣ ២០៣ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៥,៩% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋសរុប និងមានកំណើន ២៩,៣% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,៧០% នៃផសស ។
- ចំណាយមូលធនថវិការាជធានី-ខេត្តត្រូវបានគ្រោងចំនួន ១១៧ ៤០៧ លានរៀល មានសមាមាត្រ ៧,៥% នៃចំណាយមូលធនដោយថវិការដ្ឋហើយត្រូវជា ០,១៩% នៃផសស។

• ***គម្រោងចំណូល-ចំណាយរាជធានី-ខេត្ត ក្រុង-ស្រុក*** ខាងលើ បានធ្វើឱ្យមានឱនភាពថវិកាចំនួន ១២៨ ៦៧៥ លានរៀល ដែលត្រូវបានគ្រោងឧបត្ថម្ភដោយថវិកាថ្នាក់ជាតិ ដែលការឧបត្ថម្ភនេះមានកំណើន ៣៤,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១២ ហើយត្រូវជា ០,២០% នៃផសស ។

IV. បញ្ហាប្រឈម និងបណ្តាទិសដៅការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូល-ចំណាយថវិកាឆ្នាំ២០១៣

19- ***ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើថាសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានៅមានលក្ខណៈងាយរងគ្រោះ និងហានិភ័យខ្ពស់ ដូច្នេះ ដើម្បីឱ្យការអនុវត្តគោលនយោបាយនិងកម្មវិធីសកម្មភាពជាអាទិភាពដែលបានកំណត់ខាងលើអាចសម្រេចបានតាមគោលដៅប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តអប្បមាទជាប្រចាំ និងដាក់ចេញនូវវិធានការទាន់ពេលវេលា ព្រមទាំងនឹងបន្តជំរុញបន្ថែមទៀតនូវការអនុវត្តយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួននូវកម្មវិធីកែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ ពិសេសការបន្តជំរុញការអនុវត្តនូវគោលនយោបាយ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ និងកម្មវិធីកែទម្រង់សំខាន់ៗ និងចាំបាច់មួយចំនួនដូចជា:***

ក. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចដ៏ត្រឹមត្រូវ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ជាពិសេស ការជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន ការជំរុញការពង្រឹង និងពង្រីកវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាសទាក់ទាញការវិនិយោគ និងបង្កើនភាពជឿទុកចិត្តលើទីផ្សារក្នុងស្រុក ដែលជាកត្តាសំខាន់សម្រាប់ការសម្រេចឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ និងប្រកបដោយចីរភាព ។

ខ. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប្រកបដោយភាពម៉ឺងម៉ាត់ និងប្រុងប្រយ័ត្ន ជាពិសេស ការបន្តជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដំណាក់កាលទី ២ ដើម្បីបន្តពង្រឹង ***ភាពជឿទុកចិត្តបាននៃថវិកា*** និង ***បង្កើនគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ*** ដើម្បីធានាបាននូវគណនេយ្យភាព និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ថវិកាសាធារណៈ ក្នុងគោលដៅបង្កើនស័ក្តិសិទ្ធិភាពនិងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

គ. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម និងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេសការជំរុញផលិតកម្មស្រូវនិងការនាំចេញអង្ករ ការបង្កើនទិន្នផលនិងតម្លៃបន្ថែមលើផលិតផលកសិកម្ម ការជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិ-ឧស្សាហកម្ម ការជំរុញការអភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ការពង្រឹងនិងពង្រីកមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុគ្រប់ប្រភេទ និងការបង្កើនការកសាងនិងថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តនៅជនបទ ពិសេសប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ។

ឃ. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងដីធ្លីប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ជាពិសេស បន្តជំរុញការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី ដូចជាការបន្តជំរុញការចុះបញ្ជីដីធ្លីជាប្រព័ន្ធ ជាពិសេសបន្តជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយចាស់សកម្មភាពថ្មី ការខិតខំដោះស្រាយទំនាស់ដីធ្លី ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្តការផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច និងសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងការបង្កើនការផ្សព្វផ្សាយ និងការយល់ដឹងពីច្បាប់ភូមិបាល ដើម្បី

គាំទ្រដល់វិស័យកសិកម្ម ដើម្បីឱ្យវិស័យនេះក្លាយទៅជាមូលដ្ឋានដ៏រឹងមាំនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនិងបម្រើឱ្យគោលដៅនៃការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ។

ង. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍវិស័យសង្គមកិច្ច ជាពិសេសការបន្តជំរុញនិងលើកកម្ពស់វិស័យអប់រំ និងសុខាភិបាល ស្របតាមគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រតាមវិស័យ និងគោលដៅសហស្សវត្សរ៍ដែលជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់និងចាំបាច់បំផុត សម្រាប់ការកសាងធនធានមនុស្សប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងដើម្បីសម្រេចបាននូវការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ការអភិវឌ្ឍ និងវឌ្ឍនភាពសង្គម ។

ច. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ ពិសេស តាមរយៈការបន្តបង្កើនការគ្រប់គ្រងនិងការអភិវឌ្ឍធនធានមន្ត្រីរាជការ ការបន្តកែលម្អប្រព័ន្ធបៀវត្សនិងលើកទឹកចិត្ត ព្រមទាំងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យនិងវាយតម្លៃសមិទ្ធកម្ម ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។

ឆ. បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ ជាពិសេសបន្តជំរុញការធ្វើវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការលើផ្នែករដ្ឋបាល បច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពជំនាញ ភាពជាម្ចាស់ និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួង- ស្ថាប័ន រាជធានី- ខេត្ត ក្រុង- ស្រុក- ខណ្ឌ ឃុំ- សង្កាត់ និងអង្គភាពក្រោមឱវាទគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដើម្បីគាំទ្រដល់ការអនុវត្ត ***ច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ*** និង ***ច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុនិងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ*** ព្រមទាំងជំរុញការអនុវត្ត ***កម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ***។

ជ. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ **«យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១១-២០២០»** រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តពង្រឹង និងពង្រីកប្រព័ន្ធធនាគារ វិស័យធានារ៉ាប់រង ទីផ្សារមូលបត្រ និងទីផ្សារភាគហ៊ុន ដើម្បីបង្កើនការកៀរគរធនធានហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព បង្កើនសក្តានុពលភាព និងកាលានុវត្តភាពដល់ការធ្វើហិរញ្ញប្បទាន ដែលនឹងក្លាយជាយន្តការទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុដ៏មានសារៈសំខាន់សម្រាប់ជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន ជាពិសេសការបង្កើនការវិនិយោគក្នុងស្រុក។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាពនៃការគ្រប់គ្រងអនុបំណុលដែលជាមូលនិធិវិនិយោគនៅក្នុងវិស័យធនាគារនិងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីបន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជា តាមរយៈការសុំការអនុញ្ញាតឱ្យក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុធ្វើជាបញ្ញត្តិករបរធនបាលកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីគ្រប់គ្រងនិងថែរក្សាមូលនិធិដែលជាបរធន ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានចុះកិច្ចព្រមព្រៀងជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍ និងស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់គ្រឹះស្ថានធនាគារ និងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ។ទន្ទឹមនឹងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏ស្នើសុំការអនុញ្ញាតដើម្បីបោះផ្សាយសញ្ញាប័ណ្ណ ដើម្បីបំពេញដើមទុនជូនក្រុមហ៊ុនធានារ៉ាប់រងអាយុជីវិតកម្ពុជាផងដែរ។

ឈ. ដោយផ្អែកលើស្ថានភាពជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋបច្ចុប្បន្ន និងឈរលើគោលនយោបាយផ្តល់ដីធ្លីនិងកម្មសិទ្ធិជូនប្រជាជន ក្នុងគោលដៅរួមចំណែកកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ព្រមទាំងដោយប្រកាន់គោលការណ៍សមធម៌ រាជរដ្ឋាភិបាលស្នើសុំការអនុញ្ញាតបន្ធូរបន្ថយពន្ធប្រថាប់ត្រាក្នុងករណីទទួលកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនវត្ថុពីញាតិ ដោយសន្តតិកម្ម (មរតកពីមនុស្សស្លាប់) ឬដោយប្រទានកម្ម (អំណោយពីមនុស្សរស់)។ ដោយឡែកចំពោះការទទួលកម្មសិទ្ធ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់ដីក្នុងលក្ខណៈសម្បទានពីរាជរដ្ឋាភិបាល រាជរដ្ឋាភិបាលស្នើសុំឱ្យលើកលែងពន្ធប្រថាប់ត្រា។ មួយវិញទៀត ដើម្បីបង្កើនការគ្រប់គ្រងនិងប្រមូលពន្ធលើសកម្មភាពផ្ទេរភាគហ៊ុនរបស់ក្រុមហ៊ុនពីក្រុមហ៊ុនមួយទៅក្រុមហ៊ុនមួយទៀត ឬពីបុគ្គលមួយ

ទៅបុគ្គលមួយទៀត និងការចុះកិច្ចសន្យាផ្គត់ផ្គង់ទំនិញ ឬសេវាដែលប្រើប្រាស់ថវិការដ្ឋ រាជរដ្ឋាភិបាលស្នើសុំបន្ថែម និងកែសម្រួលពន្ធប្រថាប់ត្រាចំពោះករណីទាំងនេះ។

៤-១. បញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣

20- ***ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក ពិសេសវិបត្តិបំណុលនៅអឺរ៉ុបនិងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃការងើបឡើងវិញដ៏យឺតនៃសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិក និងពិពិធកម្មមូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមួយនឹងការរីកចម្រើននៃប្រព័ន្ធធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុនៅមានកម្រិត ព្រមទាំងកំណើនតម្រូវការចំណាយពិសេស ចំណាយសម្រាប់ពង្រឹងយន្តការប្រជាធិបតេយ្យតាមការបោះឆ្នោតសាកល ចំណាយសង្គមកិច្ច ចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ និងចំណាយថែទាំផ្លូវថ្នល់ចាំបាច់សម្រាប់ការការពារអធិបតេយ្យនិងគ្រោះធម្មជាតិ ជាមួយនឹងកំណើនចំណូលពុំទាន់ដល់គោលដៅ ០,៥% នៃផសស គឺជាបណ្តាបញ្ហាប្រឈមក្នុងការសម្រេចឱ្យបាននូវគោលដៅនៃគោលនយោបាយដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តគ្រប់គ្រងនិងដាក់ចេញនូវវិធានការដោះស្រាយឱ្យបានដូចខាងក្រោម÷***

ទី១- ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុពិភពលោក ពិសេសវិបត្តិបំណុលនៅអឺរ៉ុប និងភាពមិនច្បាស់លាស់នៃការងើបឡើងវិញដ៏យឺតនៃសេដ្ឋកិច្ចអាមេរិក ដែលបាននិងកំពុងបន្តគំរាមកំហែងដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានិងចំណូលថវិកាជាតិ។ ប្រការនេះ ទាមទារឱ្យយើងនៅតែបន្តបង្កើនការអប្បមាទជាប្រចាំ និងត្រៀមលក្ខណៈជានិច្ចក្នុងការដាក់ចេញនូវវិធានការប្រកបដោយការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់និងទាន់ពេលវេលា ព្រោះបញ្ហាបាត់តុល្យភាពរវាងវិស័យផលិតកម្មនិងហិរញ្ញវត្ថុ បញ្ហាកំណើនបំណុលសាធារណៈ បញ្ហាអត្រានិកម្មភាពខ្ពស់ បញ្ហាការធ្លាក់ចុះនៃតម្រូវការទីផ្សារ និងបញ្ហាអត្រាអតិផរណានៅតែជាបញ្ហាដ៏ក្តៅគគុកនៅឡើយ ហើយដែលឥទ្ធិពលទាំងនេះអាចនឹងចម្លងមកលើសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានយ៉ាងងាយ ពិសេសតាមរយៈវិស័យដែលពឹងផ្អែកលើទីផ្សារខាងក្រៅ ដូចជាវាយនភ័ណ្ឌ ទេសចរណ៍ និងកសិផលមួយចំនួន។

ទី២- ពិពិធកម្មមូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចជាមួយនឹងការរីកចំរើននៃប្រព័ន្ធធនាគារនិងហិរញ្ញវត្ថុនៅមានកម្រិត ធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបន្តពឹងផ្អែកលើទីផ្សារខាងក្រៅ និងងាយរងនូវឥទ្ធិពលពីខាងក្រៅ។ មូលដ្ឋានគ្រឹះនៃកំណើននិងជាសសរទ្រូងដ៏សំខាន់នៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា បន្ទាប់ពីវិស័យកសិកម្មគឺផ្នែកឧស្សាហកម្មកាត់ដេរ ផ្នែកសេវាកម្មទេសចរណ៍ និងសំណង់ ដែលកំពុងស្ថិតក្នុងដំណាក់កាលអភិវឌ្ឍ និងពុំទាន់រឹងមាំនៅឡើយ បាននិងកំពុងបន្តទទួលរងហានិភ័យពីខាងក្រៅ និងទទួលរងនូវការប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំងឡើងជាមួយបណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់និងនៅលើទីផ្សារអន្តរជាតិ ព្រមទាំងពុំទាន់មានសមត្ថភាពក្នុងការជំរុញទីផ្សារក្នុងស្រុក និងកម្រិតទាបនៃផលិតភាពកម្លាំងពលកម្ម។ រីឯវិស័យកសិកម្មដែលមានប្រមាណជាង៣០%នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប និងជាមូលដ្ឋានស្រូបយកការងារប្រមាណជាង៦០% ក៏នៅមានទិន្នផល និងផលិតភាពទាបដែរ ហើយនៅមិនទាន់ប្រើប្រាស់ឱ្យអស់សក្តានុពលភាពនៅឡើយ ព្រមទាំងបាន និងកំពុងបន្តទទួលការគំរាមកំហែងកាន់តែខ្លាំងពីគ្រោះធម្មជាតិដោយសារបាតុភាពនៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

ទី៣- កំណើនតម្រូវការចំណាយកាន់តែខ្ពស់ ពិសេស ចំណាយសម្រាប់ពង្រឹងយន្តការប្រជាធិបតេយ្យតាមការបោះឆ្នោតសាកល ចំណាយសង្គមកិច្ច ចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ និងចំណាយថែទាំផ្លូវថ្នល់ចាំបាច់សម្រាប់ការការពារអធិបតេយ្យនិងគ្រោះធម្មជាតិ ជាមួយនឹងការធ្លាក់ចុះនៃកំណើនចំណូលពិសេសចំណូលពីពន្ធនាំចូល ធ្វើឱ្យការកាត់បន្ថយនិងភាពឱនភាពថវិកាឆ្ពោះទៅរកការរក្សាអតិរេកសាច់ប្រាក់ឡើងវិញមានការលំបាកចាប់ពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០០៨មក។ ទន្ទឹមនឹង រាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងត្រូវការបង្កើនចំណាយសង្គមកិច្ច ដើម្បីបង្កើន

ប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈ ពិសេសសេវាអប់រំ និងសុខាភិបាល ចំណាយកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ពិសេសផ្លូវថ្នល់និងប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ដើម្បីពង្រឹងនិងពង្រីកមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចក្នុងគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ចំណាយបៀវត្សដើម្បីបង្កើនផលិតភាពការងារនិងធានាឱ្យមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលនិងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធមានជីវភាពសមរម្យ ចំណាយថែទាំជួសជុលផ្លូវថ្នល់និងទ្រព្យសម្បត្តិ ចំណាយថែរក្សាចាំបាច់សម្រាប់ការការពារអធិបតេយ្យនិងបូរណភាពទឹកដី ព្រមទាំងគ្រោះទឹកជំនន់ក៏បានបង្កើនសម្ពាធបន្ថែមទៀត ក្នុងពេលដែលកំណើនចំណូលកំពុងមាននិន្នាការថយចុះ ពិសេសចំណូលគយនិងរដ្ឋាករ ដែលកម្ពុជាត្រូវកាត់បន្ថយជាបណ្តើរៗនូវពន្ធនាំចូលទៅតាមក្របខ័ណ្ឌនៃតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន និង កិច្ចព្រមព្រៀងតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរី។ ទន្ទឹមនឹងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាល បានធ្វើការកាត់បន្ថយឬទម្លាក់មកសូន្យនូវអត្រាពន្ធគយលើមុខទំនិញមួយចំនួន ដើម្បីជំរុញអគ្គិសនីនីយកម្មជនបទ និង កាត់បន្ថយសម្រាប់ជួយដល់វិស័យកសិកម្ម និង សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ព្រមទាំងផលិតកម្មបម្រើទីផ្សារក្នុងស្រុកជំនួសការនាំចូល។ ម៉្យាងវិញទៀត ការប្រមូលពន្ធក្នុងស្រុកមានការលំបាក និង ស្មុគស្មាញជាងការប្រមូលពន្ធនាំចូល តាមមាត់ច្រក ទ្វេភាគី តំបន់ និង អន្តរជាតិ ដែលទាមទារសមត្ថភាពជំនាញ និង បច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ និងត្រូវការអប់រំដល់អ្នកជាប់កាតព្វកិច្ចពន្ធក្នុងពេលដែលវប្បធម៌ពន្ធនៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ។

៤-២. បញ្ហាប្រឈមក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣

21- ***ដើម្បីកាត់បន្ថយ និងដោះស្រាយបណ្តាបញ្ហាប្រឈមខាងលើប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ ប្រសិទ្ធភាព និងមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ រាជរដ្ឋាភិបាលបាន និងកំពុងជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ពង្រឹង និងពង្រីកទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុ និងប្រព័ន្ធធនាគារ ព្រមទាំងបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈប្រកបដោយភាពរស់រវើក។*** ជាក់ស្តែង រាជរដ្ឋាភិបាល បាន និងកំពុងបន្តជំរុញការពង្រឹងនិងពង្រីកមូលដ្ឋានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចតាមរយៈការរៀបចំគោលនយោបាយយុទ្ធសាស្ត្រកសិកម្មរយៈពេលវែង បន្តជំរុញការលើកទឹកចិត្តដល់ការវិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងបន្តបង្កើនការស្តារនិងកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ពិសេសប្រព័ន្ធស្រោចស្រព ដើម្បីលើកស្ទួយផលិតកម្ម និងផលិតភាពកសិកម្ម។ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវគោលនយោបាយជំរុញផលិតកម្មស្រូវនិងការនាំចេញអង្ករ ពិសេសបានបង្កើតមូលនិធិសម្រាប់ធានាឥណទាន សំដៅជំរុញការផ្តល់កម្ចីដល់ការប្រមូលទិញស្រូវ តាមរយៈការធានាកម្ចីពីធនាគារពាណិជ្ជដោយក្រុមហ៊ុននិងស្ថាប័នប្រមូលទិញស្រូវ។ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បាន និងកំពុងបន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការទាក់ទាញការវិនិយោគ តាមរយៈការកែលម្អបរិស្ថានវិនិយោគ បរិស្ថានសង្គម និងគុណភាពសេវាទេសចរណ៍ ដើម្បីទាក់ទាញវិនិយោគទុន និងទេសចរ។ រាជរដ្ឋាភិបាល បានរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិមួយចំនួនដែលរួមមានច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានជាច្រើនដែលជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់គាំទ្រ និងផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដល់សកម្មភាពវិនិយោគ និងធុរកិច្ច ពិសេសវិស័យកសិកម្ម កសិ-ឧស្សាហកម្ម ឧស្សាហកម្មធុនស្រាល និងវិស័យផលិតថាមពលអគ្គិសនី។ ទន្ទឹមនឹងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានបង្កើតតំបន់ សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ដើម្បីជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មឧស្សាហកម្មកម្ពុជាបន្ថែមលើវិស័យកម្មន្តសាល ដែលជាទស្សនាទានអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចរយៈពេលវែង។ លើសពីនេះ វិស័យហិរញ្ញវត្ថុនិងធនាគារក៏បាន និងកំពុងរួមចំណែកក្នុងការគៀរគរធនធាន និងជំរុញការវិនិយោគ ទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ហើយដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបាន និង កំពុងបន្តកែលម្អ ពង្រីកនិងពង្រឹងការគ្រប់គ្រង ដើម្បីបង្កើនជំនឿទុកចិត្តលើប្រព័ន្ធធនាគារដែលជាមូលដ្ឋានសំខាន់និងចាំបាច់ក្នុងការអភិវឌ្ឍវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ ពិសេសការអភិវឌ្ឍទីផ្សារមូលបត្រ។ ម៉្យាងវិញទៀត ដើម្បីរក្សាបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងតុល្យភាពថវិកា រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបន្តអនុវត្ត គោលនយោបាយ

ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចដ៏ត្រឹមត្រូវ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ព្រមទាំងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុសមស្រប និងដោយប្រុងប្រយ័ត្ន។ បន្តជំរុញការអនុវត្តកំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យ ឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ ពិសេសកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដំណាក់កាលទី២ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីបន្តកែលម្អ និងពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូល និងចំណាយ ដើម្បីបង្កើនគណនេយ្យភាព តម្លាភាព ភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានសាធារណៈដ៏កម្រ ដើម្បីបង្កើនស័ក្តិសិទ្ធិភាព និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍធនធានមន្ត្រីរាជការ លើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ចល្អ និងប្រជាធិបតេយ្យនៅក្នុងសង្គម ក្នុងគោលដៅបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ ដូច្នេះ ដើម្បីសម្រេចបានតាមគោលដៅនៃច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបន្តជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយ យុទ្ធសាស្ត្រ ផែនការសកម្មភាព រាល់ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ បទបញ្ញា និងវិធានការទាំងឡាយដែលមានស្រាប់ ព្រមទាំងបង្កើនការអប្បមាទជាប្រចាំ ដើម្បីដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយ និងវិធានការជាក់ស្តែងឱ្យទាន់ពេលវេលាបន្ថែមទៀត ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធ មានភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាព ពិសេសផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការងារអាទិភាពមួយចំនួនដូចខាងក្រោម÷

ក- ការពង្រឹង និងកែលម្អគោលនយោបាយ និងការគ្រប់គ្រងចំណូល

ទីមួយ- ការពង្រឹងសមត្ថភាពរមសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង និងប្រមូលចំណូលៈ

- បន្តជំរុញការអនុវត្តបង្កាន់ដៃជាតិ ដើម្បីកែលម្អ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការចុះបញ្ជី ការត្រួតពិនិត្យ និងការគ្រប់គ្រងការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធគ្រប់ប្រភេទ ។

- បន្តជំរុញការរៀបចំយន្តការ និងការណែនាំឱ្យអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនូវរាល់គោលការណ៍ច្បាប់ បទបញ្ញា និងវិន័យលើការប្រមូលចំណូលថវិការដ្ឋគ្រប់ប្រភេទ ជាពិសេសចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ។

- បន្តជំរុញការសិក្សា ស្វែងរកជម្រើស និងយន្តការក្នុងការបង្កើនការប្រមូល ការពង្រីកមូលដ្ឋាន និងការគ្រប់គ្រងចំណូលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ពិសេស ចំណូលពីប្រភពធនធានធម្មជាតិ ដូចជាប្រេង រ៉ែ និងឧស្ម័ន។ រាជរដ្ឋាភិបាលបន្តជំរុញការបង្កើនសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់ដែលហៅថា«ចំណាយរបស់ក្រុមហ៊ុនក្នុងការរុករក និងអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្មប្រេង រ៉ែ និងឧស្ម័ន» ដើម្បីធានាថាការគណនា និងការគ្រប់គ្រងចំណូលដែលបានមកពីប្រេង រ៉ែ និងឧស្ម័ន ត្រូវបានគណនា និងគ្រប់គ្រងឈរលើមូលដ្ឋានស្មោះត្រង់ច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវ។

- បន្តធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រចំណូលរយៈពេលមធ្យម និងវែង និងដាក់ឱ្យអនុវត្ត ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាព និងសុក្រឹតភាពនៃការព្យាករចំណូល សំដៅធានានិរន្តរភាព និងស្ថិរភាពនៃហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏ដូចជាម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ព្រមទាំងការធ្វើសមាហរណកម្មធនធានថវិកា សំដៅបម្រើឱ្យការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌកំណាយរយៈពេលមធ្យម និងវែងប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែង និងសុក្រឹត។

- បន្តជំរុញការអនុវត្ត ព្រមទាំងបង្កើនសុក្រឹតភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃ ***ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា*** ដែលជាឧបករណ៍ដ៏សំខាន់សម្រាប់ការធ្វើសមាហរណកម្មចំណូល និងចំណាយ ទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម ទៅក្នុងដំណើរការនៃការកសាងថវិកាឯកភាពមួយ ដើម្បីបង្កើនភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងជាបណ្តើរៗ ធានាបានការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ។

- បន្តជំរុញការកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវបំណុលពន្ធ និងបំណុលនៃចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីរៀបចំផែនការប្រមូល និងតឹងទារឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព។

- បន្តជំរុញការបង្កើតក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់កៀរគរ និងបែងចែកចំណូលទៅតាមគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់នៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងផ្តល់ការណែនាំដល់ការកសាងវិធានការសំដៅបង្កើនធនធានទៅតាមរាជធានី-ខេត្ត ក្រុង- ស្រុក និងឃុំ- សង្កាត់ ក្រោមកម្មវិធីវិសហមជ្ឈការសារពើពន្ធ។

- បន្តជំរុញពង្រឹងការងារសវនកម្ម ទាំងសវនកម្មផ្ទៃក្នុងរបស់ក្រសួង- ស្ថាប័ន ទាំងការងារអធិការកិច្ច របស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ លើការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងថវិកាជាពិសេសលើការប្រមូលចំណូល។

__ទីពីរ- ការកៀរគរចំណូលផ្នែកគយ និងរដ្ឋាករ:__

- បន្តជំរុញការរៀបចំតាមការចាំបាច់នៃការងារនូវលិខិតបទដ្ឋាននានា ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីគយ ពិសេសស ម្រាប់បន្តកែលម្អបរិស្ថានធុរកិច្ច និងវិនិយោគ និងសម្រាប់រឹតបន្តឹងវិធានការបំបាត់អំពើរត់ពន្ធគយ។

- បន្តកែលម្អនីតិវិធីក្នុងការគ្រប់គ្រងអ្នកនាំទំនិញចេញ- ចូល ដោយតម្រូវឱ្យមានការរៀបចំជាក្រុម-ហ៊ុននាំចេញ- ចូល និងក្រុមហ៊ុនជើងសារច្បាស់លាស់ ដើម្បីធានានូវតម្លាភាព និងភាពងាយស្រួល ក្នុងការត្រួតពិនិត្យ និងក្នុងការយកពន្ធ និងអាករផ្សេងៗ។

- បន្តរៀបចំកែលម្អនិងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវរចនាសម្ព័ន្ធចាត់តាំងថ្មីរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា។

- បន្តជំរុញការអនុវត្តវិធានការតឹងរឹងក្នុងការបង្កើនចំណូលពន្ធគយរួមមាន៖

▪ *បន្តពង្រឹងការអនុវត្តបណ្តាវិធានការទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបអំពើរត់គេចពន្ធ* ដោយសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ កងកម្លាំងនគរបាល អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ និងអាជ្ញាធរដែនដី។ គណៈកម្មាធិការបង្ក្រាបអំពើរត់ពន្ធត្រូវបន្តពង្រឹងការអនុវត្តការងាររបស់ខ្លួនឱ្យកាន់តែខ្លាំងក្លា និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពថែមទៀត ក្នុងការទប់ស្កាត់និងបង្ក្រាបអំពើរត់គេចពន្ធ។ ក្នុងការអនុវត្តភារកិច្ចនេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេស លើវិធានការកែលម្អផែនការសកម្មភាពបង្ក្រាបអំពើរត់ពន្ធ ដោយផ្តោតលើមុខទំនិញមួយចំនួនដែលមានវេទយិតភាព ដូចជាប្រេងឥន្ធនៈ មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន បរិក្ខារ អេឡិចត្រូនិច និងការដាក់ចេញនូវនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យថ្មី។

▪ *បន្តពង្រឹងការសហការជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារក្នុងការចែករំលែក និងផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មាន* រួមទាំងការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិចស្តីពីសហគ្រាសធំៗ ដើម្បីពង្រឹងវិន័យ និងកាតព្វកិច្ចពន្ធដារ។

▪ *បន្តរៀវរក និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវវិធានការច្បាស់លាស់ និងទន់ភ្លន់* លើមុខទំនិញមួយចំនួនដើម្បីរក្សាប្រភពចំណូល។

- បន្តអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវវិធានការពង្រឹងស្ថាប័នគយ និងរដ្ឋាករមានជាអាទិ៍: បន្តការបណ្តុះ-បណ្តាលនិងការបង្កើនសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈ ការបំពាក់ឧបករណ៍ការងារនិងសីលធម៌របស់មន្ត្រីគយ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលគយឱ្យបានរឹងមាំ។

- បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តស្វ័យប្រវត្តិកម្មនីតិវិធីគយ និងយន្តការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ដើម្បីកែលម្អប្រព័ន្ធការងារ បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចប្រតិបត្តិការ និងលើកកម្ពស់គុណភាពសេវាកម្មជូនដល់អតិថិជន។

- បន្តពង្រឹងការងារអភិបាលកិច្ចរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា។

ទីបី-ការកៀរគរចំណូលពន្ធដារៈ

- បន្តត្រួតពិនិត្យការអនុវត្ត ជំរុញ និងកែលម្អការប្រមូលពន្ធលើអចលនវត្ថុ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវា និងការប្រមូលពន្ធអចលនវត្ថុ។

- ពង្រឹង និងកែលម្អរដ្ឋបាលពន្ធដារ ពង្រឹងការងារសវនកម្មពន្ធ ពិនិត្យលទ្ធភាពពង្រីកមូលដ្ឋានយកពន្ធ បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលពន្ធ និងការធ្វើវិចារណកម្មប្រព័ន្ធលើកទឹកចិត្ត។

- បន្តពង្រឹងការអនុវត្តកម្មវិធីកែលម្អរចនាសម្ព័ន្ធ ជាពិសេស ការពង្រឹងការអនុវត្តតួនាទី ភារកិច្ច និងប្រតិបត្តិការរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ស្របតាមប្រកាសស្តីពីការរៀបចំ និងប្រព្រឹត្តទៅនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

- បន្តបញ្ចប់ការកសាង និងចាប់ផ្តើមអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្របច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ជាពិសេស ខាងផ្នែកប្រមូលពន្ធ ដូចជាការផ្តល់សេវាជូនអ្នកបង់ពន្ធ ការធ្វើសវនកម្ម និងការត្រួតពិនិត្យប្រទាក់ក្រឡាគ្នា។

- បន្តពង្រឹងការអនុវត្តឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់នូវរាល់បទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ និងវិសោធនកម្មទាំងឡាយនៃច្បាប់នេះ។

- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយពង្រីកមូលដ្ឋានយកពន្ធ តាមរយៈការពង្រីក និងពង្រឹងការអនុវត្តរបបពិតនៅតាមបណ្តារាជធានី- ខេត្ត និងបន្តពង្រឹងសវនកម្មលើអ្នកបង់ពន្ធតាមរបបម៉ៅការ។

- បន្តបណ្តុះបណ្តាល និងបង្កើនសមត្ថភាពវិជ្ជាជីវៈ និងសីលធម៌របស់មន្ត្រីពន្ធដារ ដើម្បីពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលពន្ធដារឱ្យបានរឹងមាំ ក្នុងគោលដៅគ្រប់គ្រងឱ្យបានល្អនូវអ្នកបង់ពន្ធធំ និងមធ្យម។

- បន្តពង្រឹងលិខិតបទដ្ឋានស្តីពីពន្ធក្នុងវិស័យប្រេង និងឧស្ម័ន ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវការប្រមូលចំណូលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពពីវិស័យនេះ ជាពិសេស ការបន្តពិនិត្យពិចារណាលើការធ្វើវិសោធនកម្មលើច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ ដើម្បីរៀបចំបញ្ចូលពន្ធលើប្រេង និងឧស្ម័ន។

- បន្តធ្វើការសិក្សាអំពីវិចារណកម្មបន្ត និងលទ្ធភាពវិសោធនកម្មបន្តលើច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ និងបណ្តាច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ ក្នុងគោលដៅបង្កើនចំណូលថវិកាជាតិ។

- បន្តពង្រឹងការងារអភិបាលកិច្ចរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ។

ទីបួន- ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការកៀរគរចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធៈ

- បន្តជំរុញការដាក់ឱ្យអនុវត្តបង្កាន់ដៃបង់ប្រាក់សម្រាប់ការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធគ្រប់ប្រភេទនៅតាមគ្រប់ក្រសួង- ស្ថាប័ន ក្នុងគោលដៅបង្កើនការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូល។

- បន្តជំរុញការអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានទាំងឡាយពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ពិសេសបទបញ្ជារបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីលេខ០២ បប ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៥ ស្តីពីការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ។

- បន្តជំរុញការអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋានទាំងឡាយពាក់ព័ន្ធនឹងការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ពិសេស បទបញ្ជារបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីលេខ០៤ បប ចុះថ្ងៃទី១៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០០៦ ស្តីពីការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ។ បន្តជំរុញការពង្រឹងការប្រមូលចំណូលពីកិច្ចសន្យាសម្បទានគ្រប់ប្រភេទ ដើម្បីធានាឱ្យមានការបង់ចំណូលទាំងនេះចូលថវិការដ្ឋឱ្យបានទៀងទាត់ ទាន់ពេលវេលា និងដោយគ្មានការកាត់ទុកសម្រាប់ចំណាយដោយប្រការណាមួយឡើយ។

- បន្តស្រាវជ្រាវ និងកំណត់ឱ្យបានច្បាស់នូវបំណុលពាក់ព័ន្ធនឹងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ហើយបន្តជំរុញការអនុវត្តនូវផែនការសកម្មភាព និងបណ្តាវិធានការ ដើម្បីតឹងទារបំណុលទាំងអស់នេះ តាមគ្រប់មុខសញ្ញាទាំងអស់។ ក្នុងនេះ ត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ ជាពិសេសទៅលើការគ្រប់គ្រងចំណូលពីប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ អាកាសចរស៊ីវិល ចំណូលពីវិស័យទេសចរណ៍ ចំណូលទិដ្ឋាការ និងចំណូលពីការជួលរោងចក្រសហគ្រាស និងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋផ្សេងៗទៀត។

- បន្តជំរុញដើម្បីបញ្ចប់ការងារធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋទាំងអស់ ហើយចាប់ផ្តើមធ្វើបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌដីរបស់រដ្ឋជាបណ្តើរៗ ដើម្បីពង្រឹងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងការប្រមូលចំណូល។

- បន្តពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីសម្បទាន និងពង្រឹងកិច្ចដំណើរការផ្តល់ និងគ្រប់គ្រងកិច្ចសន្យាសម្បទានគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលពីកិច្ចសន្យា សម្បទានគ្រប់ប្រភេទចូលថវិកាជាតិ។

- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណូលពីផលទុនប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍ តាមរយៈការពង្រឹងយន្តការតឹងទារចំណូល ដោយតម្រូវឱ្យក្រុមហ៊ុនទូរស័ព្ទទាំងអស់បង់ចំណូលដោយត្រង់ទៅក្នុងគណនីរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅធនាគារជាតិ ហើយក្រសួងប្រៃសណីយ៍និងទូរគមនាគមន៍ត្រូវសហការជាមួយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យ និង ផ្ទៀងផ្ទាត់ការបង់ចំណូលនេះ។

ខ- ការពង្រឹង និងកែលម្អគោលនយោបាយ និងការគ្រប់គ្រងចំណាយ

ទីមួយ- ការបន្តពង្រឹង និងកែលម្អការរៀបចំថវិកា

- បន្តបង្កើនសុក្រឹតភាពនៃការព្យាករ និងការកសាងគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនិងគោលនយោបាយថវិកា តាមរយៈការពង្រឹងសមត្ថភាព និងបង្កើនសុក្រឹតភាពនៃការព្យាករចំណូល និងចំណាយ ការជំរុញការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌចំណាយរយៈពេលមធ្យមឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងសុក្រឹត។

- បន្តកែលម្អ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធកត់ត្រា និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងការអនុវត្តថវិកា តាមរយៈការបន្តកែលម្អការអនុវត្តចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច និងប្លង់គណនេយ្យថ្មី ដែលបានដាក់ឱ្យអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០០៧ និងបន្តជំរុញការរៀបចំចំណាត់ថ្នាក់ ៥ ទៀតគឺចំណាត់ថ្នាក់ភូមិសាស្ត្រ រដ្ឋបាល មុខងារ កម្មវិធី និងប្រភពហិរញ្ញប្បទាន។

- បន្តបង្កើនការឆ្លើយតបនៃថវិកា ទៅនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពតាមវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈការបន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី។

- បន្តបង្កើនភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងសុក្រឹតភាពនៃការរៀបចំថវិកា តាមរយៈការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គោលនយោបាយចំណូលរយៈពេលមធ្យម ក្របខ័ណ្ឌចំណាយរយៈពេលមធ្យម ថវិកាកម្មវិធី និងការឈានទៅរៀបចំនិយាមចំណាយឱ្យបានច្បាស់លាស់។

- បន្តជំរុញ និងលើកកម្ពស់ការរៀបចំកម្មវិធីចំណូល- ចំណាយប្រចាំត្រីមាសឱ្យកាន់តែសុក្រឹតដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំផែនការសាច់ប្រាក់ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ និងធានាបានភាពជឿទុកចិត្តលើថវិកា។

- បន្តជំរុញការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវលិខិតបទដ្ឋានចាំបាច់នានា សម្រាប់ការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងបន្តជំរុញការរៀបចំគោលនយោបាយ និង ក្របខ័ណ្ឌវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេលខ្លី និងវែង ដើម្បីបន្សូមចំណែកក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរាជធានី ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ពិសេស កម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ ។

__ទីពីរ- ការពង្រឹង និងកែលម្អការអនុវត្តថវិកា__

- បន្តរឹតបន្តឹងការជ្រើសរើសក្របខ័ណ្ឌថ្មី ការគ្រប់គ្រងម៉ឹងម៉ាត់នូវការដាក់មន្ត្រីឱ្យចូលនិវត្ត និងការគ្រប់គ្រងមន្ត្រីឱ្យមកធ្វើការពេញម៉ោង និងទៀងទាត់។ បន្តពង្រឹងវិធានការ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងមន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ។ បន្តជ្រើសរើសក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សារាជធានី ខេត្ត ស្រុក ខណ្ឌ តាមរយៈការផ្តល់អាទិភាពទៅលើការផ្ទេរក្របខ័ណ្ឌចាស់ពីថ្នាក់កណ្តាល ឬពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត ជាជាងការរើសមន្ត្រីថ្មី។

- បន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងកែសម្រួលរបបឧបត្ថម្ភនិវត្តជន ជនបាត់បង់សមត្ថភាពការងារ ពលីមរណៈ និងពិការនៃមន្ត្រីរាជការ កងទ័ពនិងនគរបាល ពិសេសការឧបត្ថម្ភមួយលើកមុនពេលផ្ទេរទៅ ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ត្រូវបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងការបើកផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភទាំងនេះ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ពិសេសតាមរយៈការប្រើប្រាស់យន្តការរបស់បេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គម។

- បន្តជំរុញការធ្វើវិសហមជ្ឈការការត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈការផ្ទេរទីតាំងមន្ត្រីត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុឱ្យទៅនៅតាមក្រសួង- ស្ថាប័នចំណាយ។

- បន្តរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តការកាត់បន្ថយនីតិវិធីចំណាយ ជាពិសេស ការរៀបចំបរិបថចំណាយថ្មីសម្រាប់ការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា។

- បន្តជំរុញការបិទគណនីរបស់ក្រសួង- ស្ថាប័ន ដែលបានបើកនៅតាមធនាគារពាណិជ្ជ ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តគណនីរតនាគារជាតិតែមួយ ក្នុងគោលដៅពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់។

- បន្តកែលម្អការអនុវត្តប្លង់គណនេយ្យថ្មី ដើម្បីពង្រឹងការកត់ត្រា និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

- បន្តជំរុញការរៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តជំហានទីមួយនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា។

- បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តការទូទាត់ថវិកាតាមរយៈការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធធនាគារ។

__ទីបី- ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ និងការគោរពវិន័យថវិការបស់គ្រប់ក្រសួងស្ថាប័នទាំងផ្នែកចំណូល និងចំណាយឱ្យកាន់តែមានភាពម៉ឹងម៉ាត់ ខ្ជាប់ខ្ជួន និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។__

22- ដើម្បីសម្រេចបានតាមគោលដៅនៃកម្មវិធីគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីសកម្មភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលបានប្ដេជ្ញាខាងលើ តម្រូវឱ្យគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ត្រូវបង្កើន និងពង្រឹងថែមទៀតនូវការអនុវត្ត និងគោរពឱ្យបានយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវច្បាប់ វិន័យ និងរាល់បទបញ្ជា និងសេចក្ដីណែនាំទាំងឡាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តថវិកា។ ការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តថវិកាឱ្យបានល្អ មានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការសម្រេចនូវគោលដៅគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីសកម្មភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីរក្សាបានស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ធានាបាននូវគោលដៅកំណើនប្រកបដោយចីរភាព និងសមធម៌ ។ ហេតុនេះហើយបានជារាជរដ្ឋាភិបាល ប្ដេជ្ញាចិត្តខិតខំពង្រឹងការប្រមូលចំណូលគ្រប់ប្រភេទ ទាំងចំណូលសារពើពន្ធ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបានតាមគោលដៅចំណូល ដែលបានគ្រោងប្រកបដោយសុទិដ្ឋិនិយមនេះ ។ ដូច្នេះ លើសពីអ្វីដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងវិធានការពង្រឹងការប្រមូលចំណូលខាងលើ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ត្រូវតែបង្កើន និងពង្រឹងភាពម្ចាស់ការការទទួលខុសត្រូវ និងកិច្ចសហការខ្ពស់រវាងក្រសួង-ស្ថាប័ន ក្នុងការអនុវត្តនូវរាល់វិធានការប្រមូលចំណូលប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។ ជាពិសេស បន្តពង្រឹងការគោរព **វិន័យដ៏ចម្បងមួយគឺ** គឺការអនុវត្ត **ច្បាប់ស្ដីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ** ក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលគ្រប់សមាជិកសមាជិកានៃរាជរដ្ឋាភិបាលមានកាតព្វកិច្ចត្រូវគោរពឱ្យបានយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន និងដោយម៉ឺងម៉ាត់បំផុត។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុមានភារកិច្ចបន្តលើកសំណើ និងបណ្ដាវិធានការលម្អិតជាក់ស្ដែង ដើម្បីដាក់ជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលពិនិត្យ និងអនុម័ត ហើយដាក់បទបញ្ជាឱ្យគ្រប់ក្រសួង និងស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

V. សេចក្ដីសន្និដ្ឋាន

23- *ថវិកាឆ្នាំ២០១៣ នេះគឺពិតជាឧបករណ៍គោលនយោបាយដ៏មានសារៈសំខាន់បំផុត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលបន្តអនុវត្តបញ្ចប់នូវ* **«ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម ២០០៩-២០១៣»** *និង* **«យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី ២»** *សំដៅឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវ «របៀបវារៈគោលនយោបាយសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច» នៃ «កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៤»។ ជាពិសេសដើម្បីបន្តរក្សាស្ថិរភាពនយោបាយ បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ បន្តរក្សាឱ្យបាននូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងធានាបាននូវភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ និងឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវគោលនយោបាយគ្រឹះខាងសេដ្ឋកិច្ចគឺ «ការធានាឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយចីរភាពក្នុងរយៈពេលវែងមានអត្រាខ្ពស់ប្រមាណ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ នៅលើមូលដ្ឋានទូលាយជាងមុន និងមានសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងជាងមុន ក្នុងបរិការណ៍អត្រាអតិផរណាទាបក្នុងកម្រិតតួលេខមួយខ្ទង់ អត្រាប្ដូរប្រាក់មានស្ថិរភាព និងមានកំណើនទុនបម្រុងជាប្រចាំ» និង «ការធានាសម្រេចឱ្យបាននូវការកាត់បន្ថយអត្រានៃភាពក្រីក្រឱ្យបានលើស១% ក្នុងមួយឆ្នាំ និងការធានាកែលម្អសូចនាករសំខាន់ៗក្នុងវិស័យសង្គមកិច្ច ជាពិសេសក្នុងវិស័យអប់រំ សុខាភិបាល និង សមភាពយេនឌ័រ» ព្រមទាំងឈានទៅសម្រេចបាននូវគោលដៅសហស្សវត្សរ៍កម្ពុជាទាំងអស់។* ថវិកានេះ ក៏បានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញផងដែរ ពីការខិតខំប្រឹងប្រែង និងពុះពាររបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធី អភិវឌ្ឍ និងកំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យដែលកាន់តែស៊ីជម្រៅដូចជា កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឯកជន និង យុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាល កម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់ក្រោមជាតិ

តាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ កំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងដីធ្លី កំណែទម្រង់ច្បាប់និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងកំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ព្រមទាំងការបង្កើនអភិបាលកិច្ចល្អ និងការបង្កើនការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ដើម្បីពង្រឹង និងពង្រីកមូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ចឱ្យកាន់តែធំទូលាយ និងរឹងមាំ ព្រមទាំងដើម្បីបង្កើនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈក្នុងការបម្រើប្រជាពលរដ្ឋឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត។

24- ***ទន្ទឹមនឹងលទ្ធផលគួរជាទីមោទនៈ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានកន្លងមកគឺមិនត្រឹមតែរក្សាបាននូវស្ថិរភាពនយោបាយ ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងរក្សាបាននូវអធិបតេយ្យ បូរណភាពទឹកដី សន្តិសុខ និងសុវត្ថិភាពសង្គម នៅក្នុងពេលនិងក្រោយ ពេលមានវិបត្តិកលិយុគសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសកលលោក ព្រមទាំងវិបត្តិព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ និងគ្រោះទឹកជំនន់ប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងនាំមកនូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលកម្ពុជាត្រូវបានវាយតម្លៃថាជាប្រទេសទី១៥ លើពិភពលោកដែលសម្រេចបានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់ក្នុងរយៈពេល១០ ឆ្នាំចុងក្រោយ ជាប្រទេសទី៥ ក្នុងចំណោម ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដែលអាចនឹងសម្រេចបាននូវគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ និងស្ថិតក្នុងចំណាត់ថ្នាក់ទី១ នៅអាស៊ី-ប៉ាស៊ីហ្វិកដែលសម្រេចបាននូវវឌ្ឍនភាពល្អប្រសើរក្នុងការកែលម្អសូចនាករផ្នែកសង្គមកិច្ច កម្ពុជាអាចនឹងក្លាយទៅជាប្រទេសដែលមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបនៅឆ្នាំ២០១៣។ ប្រការនេះ គឺពិតជាបានសបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា កម្ពុជាមានការវិវត្តផ្លាស់ប្តូរពីបរិមាណមកគុណភាពប្រាកដមែន។ ដូច្នេះ វាក៏ទាមទារឱ្យមានការកែលម្អ និងពង្រឹងសមត្ថភាព និងការគ្រប់គ្រងស្ថាប័នឱ្យកាន់តែមានភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពថែមទៀត នោះគឺការប្តេជ្ញាចិត្តដ៏ត្រឹមត្រូវ និងមោះមុតក្នុងការបន្តជំរុញកំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ ពិសេសកំណែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ។*** កំណែទម្រង់ទាំង ៣ នេះ គឺជាមុខព្រួញដ៏សំខាន់ក្នុងចំណោមមុខព្រួញដទៃទៀតនៃបណ្តាកម្មវិធីកែទម្រង់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានវិសាលភាពគ្របដណ្តប់លើគ្រប់វិស័យ និងកាន់តែស៊ីជម្រៅ ព្រមទាំងមានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ហើយដែលបាន និងកំពុងរួមចំណែកជាបណ្តើៗ ក្នុងការកែលម្អ និងបង្កើនភាពស័ក្តិសិទ្ធិ និងប្រសិទ្ធភាពនៃរចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័ន និងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលសាធារណៈទាំងមូល។ ជោគជ័យនៃកំណែទម្រង់ទាំងនេះ គឺជាចំណែកដ៏សំខាន់នៃកត្តាកំណត់ជោគជ័យក្នុងការអនុវត្ត **«យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២»** និង **«ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម២០០៩-២០១៣»** ដើម្បី ***ជំរុញកំណើន បង្កើតការងារ ជានាសមធម៌*** និង ***ប្រសិទ្ធភាព*** ដែលជាមូលដ្ឋានចាំបាច់សម្រាប់ឈានទៅសម្រេចឱ្យបាននូវការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងសម្រេចបានតាមគោលដៅសហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា ពិសេសគឺដើម្បីការអភិវឌ្ឍ វឌ្ឍនភាព និងវិបុលភាព ព្រមទាំងភាពសុខដុមរមនា និងសុភមង្គលរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល។ ដូច្នេះយើងអាចប្រសិទ្ធិនាមថវិកាឆ្នាំ២០១៣ ថាជាថវិកាសម្រាប់ ***«បន្តពង្រឹង និងពង្រីកការអនុវត្តលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច និងវឌ្ឍនភាពសង្គមប្រកបដោយគុណភាព តាមរយៈការបន្តរក្សាស្ថិរភាពនយោបាយ ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ស្ថិរភាពហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ព្រមទាំងបន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យគន្លឹះ ពិសេសវិស័យកសិកម្ម កសិ-ឧស្សាហកម្ម ឧស្សាហកម្មធុនស្រាល និងទេសចរណ៍ និងការអនុវត្តកម្មវិធីកំណែទម្រង់លើគ្រប់វិស័យឱ្យកាន់តែស៊ីជម្រៅ»***។ អាទិភាពចំណាយនៃថវិកាឆ្នាំ២០១៣ បានឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញយ៉ាងប្រត្យក្សនូវនិយមន័យខាងលើ ជាពិសេសវិស័យអប់រំ សុខាភិបាល កសិកម្ម កសិឧស្សាហកម្ម ធារាសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ការបន្តពង្រឹងនិងពង្រីក

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ដូចជាផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន ទំនប់ ប្រឡាយ ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងអគ្គិសនី ដែលនៅតែជាមុខព្រួញសំខាន់ចាំបាច់ និងអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

25- ***ជាចុងក្រោយ និងកាន់តែសំខាន់ជាងគេទៅទៀតនោះគឺកត្តាធនធានមនុស្សប្រកបដោយសមត្ថភាព និងគោលនយោបាយប្រកបដោយចក្ខុវិស័យត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់។*** ការកសាង និងអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ពិសេសការពង្រឹងសមត្ថភាព និងបង្កើនផលិតភាពការងារ ព្រមទាំងការផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សសមស្របគឺជាកត្តាសំខាន់និងចាំបាច់មិនអាចខ្វះបាន ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងស្ថិរភាពការងារ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនៅតែបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយដំឡើងប្រាក់បៀវត្សមូលដ្ឋានជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ២០% បន្ថែមទៀតនៅក្នុងឆ្នាំ២០១៣ នេះ ហើយក៏បាន និងកំពុងបន្តពង្រឹងការអនុវត្តបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងបេឡាជាតិ សន្តិសុខអតីតយុទ្ធជន ដើម្បីបន្តកែលម្អការអនុវត្តប្រាក់សោធននិវត្តន៍ និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភផ្សេងៗ ឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង។ ដូច្នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ដល់ការលើកកម្ពស់កម្រិតជីវភាពមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ទាំងនៅក្នុងពេលបំពេញការងារ ទាំងនៅពេលចូលនិវត្ត ឬបាត់បង់សម្បទាវិជ្ជាជីវៈ ឬបាត់បង់សមត្ថភាពការងារ ឬបាត់បង់សមត្ថភាពពលកម្ម ឬជនពិការដែលជាអតីតយុទ្ធជន ព្រមទាំងគ្រួសារជនពលីដែលមានគុណបំណាច់ចំពោះជាតិមាតុភូមិថែមទៀតផង ដើម្បីធានាលើកកម្ពស់សំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម។ ទន្ទឹមនឹងនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលមានគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រប្រកបដោយចក្ខុវិស័យដ៏ត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់ហាស់ មានការដឹកនាំដ៏ឈ្លាសវៃ និងម៉ឺងម៉ាត់ មានរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិនិង ប្រសិទ្ធភាព ព្រមទាំងបាន និងកំពុងអនុវត្តកម្មវិធីកែទម្រង់សមស្រប និងទាន់ពេលវេលា ដែលជាប្រការសំខាន់ និងចាំបាច់មិនអាចខ្វះបានក្នុងការសម្រេចជោគជ័យទៅតាមគោលដៅនៃ ***«យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២»*** ក៏ដូចជា ***«ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម២០០៩-២០១៣»*** ដើម្បី ***ជំរុញកំណើន បង្កើតការងារ ធានាសមធម៌*** និង ***ប្រសិទ្ធភាព*** នៅកម្ពុជា ដែលជា ***«របៀបវារៈគោលនយោបាយ សង្គម-សេដ្ឋកិច្ច»*** នៃ ***«កម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី ៤»***។

26- សេចក្តីដូចបានគោរពជម្រាបជូនខាងលើ សូមសម្តេចតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីមេត្តាពិនិត្យ និងអនុម័តនូវសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០១៣ ដូចមានគោរពជូនភ្ជាប់មកជាមួយនេះ។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ០៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១២

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី

រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ

គាត ឈន់